DEC 6 1921

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov. — Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av. — Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIV. Cena lista je $5.00. Entered as second-class matter January 23, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., sreda, 7. decembra (Dec. 7) 1921. Subscription $5.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 284.

Published and distributed under permit (No. 146) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

DUNAJSKI NEMIRI SO UČINKOVALI NA DIPLOMATE.

TODA UČINEK NI BIL TAK, DA JIH SPREOBRNE.

Ostali so cinični in trdovratni!

Washington, D. C. (Fed. Press. Laurence Todd). — Dunajski krušni nemiri so ostrašili diplomatične fosile, ki so zbrani tukaj, da se pogovore od predlogih, kakršni so bili v navadi v osemnajstem stoletju, kadar so zborovale sile.

Od gladu umirajoča dunajska ljudska množica je metala srebro, zlato, fino pohištvo in umetne tapete na ulico in stradajoča dunajska policija je odklonila posredovanje.

Ti diplomatje so že bili na Dunaju in poznajo hotele, ki so bili oplenjeni. Oni se zavedajo, kako nevaren je položaj ljudstva, ki dovoli, da se kaj takega zgodi. Oni vedo, da je oplenjevanje sad njihovega dela v Versaillesu, in zavedajo se, da žele ponoviti neumnosti v Washingtonu, ki so bile izvršene v Versaillesu. Čudijo se, kakšna bo žetev iz zmajevih zob, ki jih sejejo tukaj, in kdaj in na kakšen način doseže ta žetev njih in njihove družine.

Ali oni so vseeno cinični in trdovratni, in njih pot se ne spremeni radi trenotnega ostrašenja. Balfour si še vedno lasti govorništvo za delavske mase v Veliki Britaniji. Viviani in Jusserand nadaljujeta z [illegible] roljubalo [illegible] delavcev. Admiral baron Kato ne pošlje na Japonsko delavskega govornika, da se pogaja o usodi kitajskega ljudstva. Vsi zaupajo končno le v silo in izzivljajo agitatorje za mednarodni mir in svetovno bratstvo. Ekonomski imperij in strankarski triumf, zgrajena na uspehu v tekmi za gospodarske pridobitve, je pravilo konference.

Ali bo konferenca ponesrečila? Vsa znamenja govore sedaj, da ponesreči.

Japonski imperijalizem je zvrhan japonske politične kontrole. Japonski vojaki in bankirji nočejo ničesar popustiti od osvojitev v Kitaju in Sibiriji. Oni celo prepovedujejo, da se zasedenje Koreje omenja. Ameriška delegacija je bila tako željna, da se Japonci sporazumijo na 10—10—6 odmerek v mornarici, da je predlagala Kitaju, da naj se šantungško vprašanje ne predloži konferenci. Britanija s svojimi 330,000,000 podanikov v Indiji, ki so na kraju revolucije, in Holandska s svojimi 40,000,000 podanikov v Orijentu, ki postajajo večalimanj nezadovoljni in neradi plačujejo harač, ne bosta pustili Japonske na cedilu. Hardingova administracija, ki je sama odgovorna, da doseže Kitaj pravico v zadevi Šantunga, je s svojimi deli priznala njegov poraz.

Japonska izziva druge sile, ki jo hočejo prisiliti, da umakne svoje čete iz Kitaja. Japonski militaristi pravijo, da ne morejo tega izvršiti, dokler ni Kitaj organiziral potrebne moči, da vzdržuje red z njo. Japonska sodi, da bo vzelo še veliko let predno Kitaj razvije tako moč. Tako je bila ustavljena rešitev daljnovztočnih vprašanj, ki se tičejo Kitaja.

Diplomatje ne govore več o Sibiriji kot predmetu, o katerem se bo razpravljalo na konferenci. "Če" in "kadar" igrata veliko ulogo, kajti "če" in "kadar" pride stvar na dnevni red, tedaj se bo reševala. Japonci pa lepo drže polovico otoka Sachalina v svojih rokah, na kateri so bogate plasti premoga in olje, ko se vrše te razprave. In do tega premoga in olja je prav kratka pot.

Ropot je najglasnejši na konferenci, kadar se omenja praznik za mornarico in da se nekaj starih ladij zavrže in šmece med staro in obrabljeno šaro. Samoposebi se razume, da Francija in Italija sledita v moči na morju proporcijonalno trem velesilam na morju. Kroginkrog konference se slišijo glasovi, ki pripovedujejo, da smo še daleč od tega, da se Hughesov program res izvede, dasiravno je mil in važen. Japonska odklonitev odmerka še postoji. Končno bo treba to odklonitev odkupiti s koncesijami v Kitaju in Sibiriji. In če se tudi to izvede, tedaj bodo pričeli iskati sredstva, kako se poviša uničenje človeških življenje iz zračnih višav.

Ta konferenca mogoče ponesreči in na njenih razvalinah se lahko skliče konferenca narodov. Javno mnenje, ki so ga ustvarili Wells, Rusi in socialisti, je pričelo pritiskati na razne pametne in tudi bedaste urade za tujezemske zadeve.

Narodni materinski kongres in organizacija učiteljev sta apelirala na žene, da naj obvestijo predsednika o temle: "Me zahtevamo mirovno konferenco vsako leto, dokler se ne vrši zadnja konferenca, ki doseže korenine vojne in odpravi trgovske mitnice in ustvari Združene države vsega sveta."

Toda ljudstvo bo moralo obvestiti diplomate, da je ponesrečila washingtonska konferenca, ki je imela čuvati imperijalizem.

NEMČIJA NE BO PLAČEVALA DOLGOV TRI LETA.

Francija je prišla do spoznanja, da ne more vzeti zlata tam, kjer ga ni.

TODA NEMŠKE FINANCE BODO POD KONTROLO ENTENTE.

Pariz, 6. dec. — Iz zanesljivih virov se je doznalo, da je francoska vlada končno pri volji dovoliti Nemčiji triletni praznik glede plačevanja odškodnine. Tozadevna pogajanja so zdaj v teku in odgovorni uradniki spoznavajo, da Nemčija mora imeti nekoliko "oddiha", drugače bankrotira. To je, kar zahteva Anglija.

Francija je sprejela zahtevo Anglije le v načelu in zdaj je treba izdelati povoljni načrt. Francozi sovražijo besedo "moratorij", ker ta beseda pomeni, da se suspendirajo vsa plačila, bodisi v denarju ali blagu; Francija zahteva, da mora nemška vlada podpisati mnoge garancije, predno se ji dovoli "finančni oddih" za tri leta.

Koliko je znano, zahteva francoska vlada sledeče garancije:

Nemčija mora pokriti svoj proračun; nemški kapital ne sme iti v inozemske države; Nemčija mora najeti posojilo in del posojila gre reparacijski komisiji; Nemčija mora ne samo nadaljevati, marveč povečati plačila v materijalu tekom suspendirane odškodnine v zlatu.

Ako Nemčija sprejme te zahteve, tedaj ni več gospodar svojih financ. Proračun in vse njene druge finančne zadeve pridejo pod nadzorstvo posebne ententne komisije, katere sedež bo v Berlinu.

Francija se ne zanima dosti za prihodnja dva plačilna obroka nemške odškodnine, ki zapadeta v januarju in februarju, kajti na temelju zavezniškega sporazuma ne dobi Francija niti centima teh vsot.

Iz Berlina poročajo, da so govorice o zagotovljenju moratorija dvignile vrednost marke.

TEKSTILNI DELAVCI SO SE ZDRUŽILI.

New York, N. Y. — Tekstilni delavci so se združili in ustanovili eno ogranizacijo. Sešlo se je petdeset zastopnikov raznih organizacij tekstilnih delavcev. Prava združitvena konvencija se vrši šele v marcu prihodnjega leta.

SENATOR STERLING V NOVI KAMPANJI.

NJEGOV ČLANEK JE PREPOJEN S PROTIDELAVSKIM FANATIZMOM.

Pri sedanjem kongresu pa najbrž ne bo dosegel ničesar.

Washington, D. C. (Federated Press). — Senator Sterling je priobčil članek v magazinu "Industry," ki kar gori protidelavskega fanatizma. V tem članku zagovarja protipuntarsko predlogo S. 1375, ki je na senatnem koledarju in katero smatra za dobro zdravilo proti obrambnemu komitelju Sacco in Vanzettija.

"Sacco-Vanzettijeva zadeva," pravi senator Sterling, "je zadeva, ki se je reševala na sodiščih države Massachusetts in ki je končala s obsodbo Sacca in Vanzettija, je dozdevno razpalila ekstremne radikalce po vsem svetu in posledica tega je bila, da so bile vržene bombe, ki so ubile dvajset oseb pri neki ulični demonstraciji. Napravljen je bil tudi poizkus, da se požene v zrak dom mr. Herricka, našega poslanika v Parizu. Vsakovrstna zabavljajoča propaganda je bila razposlana iz pisarn takozvanega Sacco-Vanzettijevega obrambnega komiteja v Bostonu. Grožnje in demonstracije, ki so bile izvršene, dozdevno niso bile izvršene proti vladi države Massachusetts, po zakonih katere sta bila moža obsojena, ampak grožnje in nasilne demonstracije so proti vladi v splošnem. Iz zadeve se je razvil apel na takozvani proletarijat, ki ima v sebi vse anarhistične elemente vsega sveta.

"Ne da bi poznal detajle pisanih ali tiskanih komunikacij, razdeljenih v tej deželi in drugih, mislim, da bi mnoge komunikacije bile prepovedane po protipuntarskem zakonu.

"Končno sodim, da bi se ta zakon lahko raztegnil saj na del propagande in vsakdo bi bil podvržen kazni, kdor bi jih širil v pravosodnem okrožju Združenih držav. Vpričo Sacco-Vanzettijeve zadeve bi bilo dobro, da se zakon uvažuje in se razširijo njegove določbe."

Sterlingova predloga je ravnotaka kot razglašena Grahamova predloga, ki je bila lani predložena kongresu, a je bila končno poražena, ker je Narodna liga za ljudsko vlado postavila Palmerjeve gonje v pravo luč. Posebno velik vpliv v tem oziru je izvršilo dvanajst znamenitih odvetnikov, ki so predlogo tako razmrevarili, da je bilo joj. V kongresu tudi zdaj ni pričakovati, da se kongres prične pečati s protipuntarskimi predlogami in gubiti čas, ko ima pred sabo veliko drugega važnega dela.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NEZGODA.

Philadelphia, Pa. — Dva lokalna vlaka sta udarila drug v drugega. Sprednji vozovi, zgrajeni iz lesa, so se zdrobili in podrtine so pričele goreti. Mrtvih je dvanajst oseb in več ko dvajset je ranjenih.

Strojevodja Walter. Yaekel je mrtev in železniška družba je takoj izjavila, da je nesrečo zakrivil mrtvi strojevodja, ker se ni ravnal po navodilih.

Ministrska kriza v Franciji.

Pariz, 6. decembra.—Ministrski predsednik Briand je našel doma akutno krizo, ko se je vrnil iz Amerike. Njegovi politični nasprotniki ga obtožujejo, da je propadel s svojo misijo v Washingtonu, prvič, ker ni prepričal Amerikanov, da se francoska militaristična politika ujema s Hughesovim programom, in drugič, ker ni pridobil Amerike za francoski program v Evropi. Časopisi napovedujejo, da Briandov kabinet pade v dveh tednih.

SOVJETI OPAZUJEJO FARSO V WASHINGTONU.

Radek svari v "Pravdi", da je mir nemogoč brez Rusije in Nemčije.

KAPITALISTI BI RADI IMELI CENEJŠO VOJNO.

Moskva, 5. dec. — Uradni sovjetski krogi opazujejo konferenco v Washingtonu z lašnim srcem, ker vedo, da se bo izjalovila. Karl Radek, glavni komunistični kritik mednarodnih razmer, piše dnevne članke v "Pravdi" o konferenci pod naslovom, "Washingtonska godlja", v katerih analizuje nerešljiva kapitalistična protislovja, ki so vedno bolj očitnejša na konferenci.

"Rožnatih govorov v Washingtonu je konec," piše Radek. "Odrešeniki in apostoljni miru so si v laseh. Temu se ni čuditi. Kdo je sploh verjel, da se izleže kaj drugega iz te konference? Velika Britanija ne trpi francoske hegemonije v Evropi in ne bo dovolila nadaljnega stiskanja Nemčije. Francija na drugi strani noče reči, na kateri strani bo v slučaju nove vojne. Anglija je vsledtega primorana povečati svojo submarinsko floto in rezerve v Indiji, čeprav je pri volji znižati število svojih drednatk. Francija zahteva, da mora biti njena bojna mornarica ravno tako velika kakor japonska.

Italija smatra početje Francije za neupravičeno raztezanje njene moči na Sredozemskem morju in zato hoče Italija enakih privilegijev. Združene države so v glavnem zainteresirane na daljnem vzhodu; Američani hočejo imeti proste roke in ne marajo nikakršnega pakta s Francijo proti Nemčiji. — To so protislovja, ki jasno kažejo, da je zastonj vsaka beseda o kakem razoroženju. Washingtonska konferenca išče le sredstev za cenejšo vojno. Velike jeklene bojne ladije, ki stanejo miljone, so nerodna in draga reč v moderni vojni, zato se lahko odpravijo — in nadomestijo s podmorniki, eroplani in strupenim plinom. Zadnje je cenejše in bolj učinkuje. Medtem pa ne vidimo nikjer, da bi delnice municijskih podjetij padle na borzah. Kapitalistične države se bi rade ognile novi svetovni vojni, toda washingtonska konferenca ne bo ustvarila novih ravnovesnih sil. Nobeno svetovno vprašanje ne more biti rešeno brez Rusije in Nemčije."

Končno piše Radek, da edino konferenca, na kateri bi bila zastopana vsa ljudstva, bi mogoče položila temelj zanesljivemu miru.

SPREMEMBNI PREDLOG K PROHIBICIJI.

Washington, D. C. — Hill, kongresnik iz Marylanda, je predložil kongresni zbornici zakonski načrt, po katerem naj bo dovoljeno prodajati lahko vino in pivo v kongresnih distriktih, v katerih so se volilci izrekli za točenja lahkega piva in vina. Predloga dalje določa 20 centov davka za galono piva in 40 centov davka za vino. Ti določbi sta bili odkazani davčnemu odseku.

Mr. Hill je v zadnjem zasedanju predlagal, da se prekliče Vollsteadova postava, toda justični odsek, kateremu predseduje Vollstead, se ni nikdar pečal z njegovo predlogo.

NOVI LINČARSKI UMORI V GEORGIJI.

Watkinsville, Ga. — Cestna drhal je udrla v dom zamorcev Roy Grova in Wes Hala, ki se nahaja blizo Snow Hilla. Odgnala ju je na prosto, kjer ju je linčala.

Zamorec Aaron Birdsong se je branil in je ranil dva belopoltnika. Drhal se ga ni mogla polastiti, da priredi avtodafe, kajti bala se je zamorčevih krogel, pa ga je ustrelila iz zasede.

MESARSKI BARONI ZAGRINJAJO RESNICO.

UTAJILI BI RADI STAVKO.

Dogodki govore nekaj drugega kot jezik mesarskih baronov.

Chicago, Ill. — Mesarskim baronom ni prav nič všeč sedanja stavka. Ne jeze se zaradi tega, ker mrze vsako stavko in jo smatrajo za punt proti njih oblasti v klavnicah, ampak nafarbali so javnost, da so delavci sami glasovali za znižanje mezde. Stavka pa pokazuje, da delavci niso bili tako neumni, da glasujejo za znižanje mezde in da jih nihče ni vprašal, če so zadovoljni z znižanjem mezde.

Navadno so šmokavzarski listi prinašali dogodke iz stavke klavniških delavcev na prvi strani, tako da je lahko vsakdo opazil, da je stavka v klavnicah. Zdaj so vesti na notranjih straneh in tako pobarvane, kot žele mesarski baroni.

John E. O'Hern, superintendent pri tvrdki Armour & Co., je podal izjavo, da je še manj kot pet odstotkov delavcev zastavkalo. Škoda, da ni izjavil, da sploh nihče ne stavka. Za njim prihajajo superintendenti drugih tvrdk in izjavljajo, da je produkcija 100-odstotna. Po tej samohvali pa pravi W. B. Farris, superintendent pri tvrdki Morris & Co., da se ljudje, ki iščejo delo, kar drenjajo zunaj pred pisarno in da te brezposelne delavce nastavijo, ko jih bodo potrebovali.

Ubogi superintendenti! Če je produkcija 100-odstotna, čemu bo[illegible] delavce? Mogoče iz usmiljenja do njih? Mesarski kralji so poznani, da niso še nikdar kazali svojega usmiljenja na tak način, pa ga tudi zdaj ne izkazujejo.

Šmokavzarski listi so po svoje ocenili število stavkarjev na podlagi izjav superintendentov. Izjavili so, da stavka izmed 25,000 delavcev v Chicagu 1,100. Ta izjava prinese šmokavzarjem dobro plačane oglase.

Kaj pa pravijo delavci in njih voditelji? Manjše klavnice so vse zaprte, v večjih klavnicah je pa zastavkalo okoli dvanajst tisoč delavcev in v par dneh zastavkajo vsi, ko bodo stavkovne straže razpostavljene.

Koliko je verjeti mesarskim baronom in golemu orodju — superintendentom, govori dejstvo, da se je v torek že meso podražilo. Za nekatere kose je bilo treba plačati kar po štiri cente več pri funtu. Podražitev mesa govori najjasneje, da je stavka efektivna in da jo mesarski baroni prav dobro občutijo. Po nekaj dneh bomo že lahko čitali, da so mesarski baroni zaprosili za sodnijsko prepoved proti stavkarjem.

Vse klavnice so zastražene od policije, kar je drug dokaz, da je stavka klavniških delavcev v polnem zamahu.

Iz drugih mest prihajajo poročila, da so klavniški delavci zastavkali. Šmokavzarski listi lažejo o številu stavkarjev, kot se to godi v Chicagu. Te laži imajo namen, povzročiti pri delavcih v raznih mestih križem Združenih držav sum, da so jih delavci v drugih mestih pustili na cedilu.

OBRAVNAVA PROTI GOVERNORJU SMALLU.

Waukegan, Ill. — Prvi dan obravnave proti governorju Smallu, ki je obtožen poneverjenja državnih skladov ob času, ko je bil državni blagajnik, je potekla med argumenti, ki so jih prednesli Smallovi odvetniki, zahtevajoči, da se obtožnica zavrže. Zagovorništvo je utemeljevalo zahtevo za razveljavljenje obtožnice z dokazovanjem, da je bila veleporota v okraju Sangamonu sklicana in organizirana nepostavno in vsledtega je tudi obtožnica nepostavna.

KITAJSKI DELEGAT JE ZAPUSTIL KONFERENCO.

Velika hinavščina, ki jo kažejo imperijalisti pri barantanju na račun Kitajske.

VESTI O ČETVORNI ALIJANCI SE PONAVLJAJO.

Washington, D. C. — Kriza se je pojavila na razorožitveni konferenci. Danes so rezignirali trije drugi kitajski delegatje, ki so že siti praznih besed in obljub. Rezignirali so general Huangfu, bivši finančni minister Čovtsiči in admiral Tsajingkan.

Washintgon, D. C. — Philiph Tyau, generalni tajnik kitajske delegacije na razorožitveni konferenci, je v pondeljek opoldne rezigniral. V svojem kablogramu kitajski vladi v Pekingu se je Tyau pritožil, da konferenca traja že četrti teden, toda storila ni še nič za izravnanje problemov glede Kitajske. Tyau je dalje sporočil, da konferenca nima resnega namena rešiti kitajske probleme, pač pa jih izrablja kot podlago za barantanje o velikosti mornaric.

V pondeljek popoldne se je vršila tajna seja o "oddanih teritorijih" na Kitajskem. Peščica informacij o razpravah na tej seji dokazuje vso hinavščino imperijalistov. Znano je, da so delegatje vseh velesil slovesno sprejeli resolucije, ki so obetale Kitajski "svobodo, neodvisnost in integriteto". Resolucije so bile sprejete "v načelu", toda ko je bilo snoči izdano uradno poročilo, je svet lahko videl, kakšno vrednost ima "sprejemanje v načelu". Skratka, Kitajska ne dobi ničesar nazaj, kar je izgubila. Edini Francozi so namignili, da provizorično vrnejo kitajski teritorij pod pogojem, če Angleži in Japonci store isto. Francija ima najmanj interesov na Kitajskem in zato lahko nekaj žrtvuje na večjo škodo drugih.

Angleži in Japonci so odgovorili, da ne vrnejo nič. Zanimiva je razlika med hinavstvom Japoncev in Angležev. Balfour je dejal, da Anglija ne more vrniti teritorija v Kowloonu, ker potem bi bil Hongkong izpostavljen napadom sovražnika, ki ima artiljerijo. To bi bilo slabo za svetovni mir. V interesu "splošnih in nesebičnih interesov" torej je, da Anglija obdrži kitajski teritorij. Japonci so bolj odkriti in povedali so, da potrebujejo kitajsko ozemlje zaradi svojih lastnih interesov.

Japonski admiral Kato, čigar prsi so posejane s križci in kolajnami, je včeraj naznanil, da mora konferenca čakati najmanj osem dni na odgovor japonske vlade glede zmanjšanja bojnih mornaric. Konferenca bo torej čakala.

Vesti, da se na konferenci skuha trojna ali četvorna alijanca, ki ima nadomestiti sedanjo britsko-japonsko vojno zvezo, se ponavljajo dnevno. Japonci in Angleži bi radi dobili Združene države v alijanco.

NOVA POGODBA MED MEHIKO IN KITAJEM.

Washington, D. C. — Mehika sklene novo pogodbo s Kitajem zaradi izseljevanja Kitajcev v Mehiko. Po novi pogodbi bo dovoljeno naseliti se Kitajcu v Mehiki, ako ima pet sto pezov. Dalje je dovoljen vstop Ktiajcem, ki pridejo v Mehiko, da vrše intelektualno delo, dijakom, javnim uradnikom in njih spremstvu. Kitajski poljedelski izseljenci se ne bodo več smatrali za izseljeniške delavce in dovoljen jim bo vstop v Mehiko po dogovoru med obema vladama.

VREME.

Chicago in okolica: V četrtek jasno in mrzlo. Severni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 38, najnižja 37. Solnce izide ob 7:04, zaide ob 4:19.

DOPISI.

Grass Vally, Cal. — Iz naše naselbine poročam veselo novico, da se je poročil rojak Andrej Mickuš z gdč. Anne Rihar. Želimo jima obilo sreče in največjo zadovoljnost v zakonskem stanu. Poroka je bila dne 26. novembra. Bodita srečna. — **Poročevalec.**

Lorain, O. — V tukajšnji naselbini je umrl Anton Rupnik, doma iz Planine pri Rakeku, v starosti 65 let. Pokojni je bil član društva Planinski raj št. 35 SDPZ, katero mu je priredilo lep pogreb dne 29. novembra, po civilnem obredu na mestnem pokopališču. Pogreba se je udeležilo veliko število rojakov in članov društva Planinski raj. Tajnik društva je pri pogrebu prečital zadnji pozdrav od društva, predsednik društva „Bled št. 17 SNPJ pa je napravil krasen govor, v katerem je ožigosal sedanji sitem kapitalizma in rimske oligarhije. Po želji sinov je bil odpovedan pogreb na katoliškem pokopališču, čeravno je imel pokojnik že tam kupljeno loto. Zapušča tri sinove in eno hčer. Bodi mu lahka zemlja. — **Poročevalec.**

Joliet, Ill. — Že več pisem sem dobil od nekaterih rojakov po Ameriki, ki so me povpraševali, kake so razmere v naši naselbini. Pisali so mi, da so čuli od nekaterih strani, da je tu dovolj dela in da ni težko dobiti delo. Ne vidi se mi umestno, da bi odgovarjal na posamezna pisma, zato sporočam vsem potom Prosvete, ki največ rojakom pride v roke.

F. J. I. Railway kompanija ima zaposlenih v normalnih časih nad tri tisoč delavcev, dočim ima danes najmanj dve tretjini odstavljenih že več mesecev. Kdaj jih bo družba zopet poklicala nazaj, mi ni znano. Ravnotako je s Steel kompanijo, da ima delavstvo odpuščeno in ako slučajno rabi kaj več delavnih moči, tedaj seveda postavi na delo nazaj one, ki so bili že pri nji v službi. Manjše tovarne več ali manj obratujejo. Delavec, ki pride iz tujega mesta zelo težko dobi delo, posebno ako ni poznan med tukajšnjimi preddelavci.

Naše društvo Jolietska zavednost je sklenilo na zadnji redni seji, da vsak član, ki pride na prihodnjo sejo bo dobil listek brezplačno. Zakaj ga dobi, izve na seji. Člani društva, ki so samci in se večkrat preselijo ter tako menjavajo svoj naslov, naj ne pozabijo sporočiti svojega naslova tajniku.

Na seji dne 18. decembra, ki je zadnja v letu, torej letna seja, se bo volil nov odbor za prihodnje leto. Udeležiti se te važne seje vsi člani in izvolite si odbor, ki bo vestno izpolnjeval obvezne dolžnosti do društva in ne bo mogel pozneje nihče česa oporekati. Pridite brez izjeme vsi. — **Fred Ferlin**, tajnik.

Iz Kansasa. — Stavkovna situacija na premogovem polju je neizpremenjena. Kljub vsem naporom Allena, njegovega industrijalnega sodišča (nazivamo ga Industrial court of slavery) in njih glavnega zaveznika J. L. Lewisa, ki je kansaške rudarje v najkritičnejšem času tako zahrbtno napadel, stojimo neomajeno v boju za našo svobodo.

K 14. okraju spada več odprtih in globokih rovov, ki se nahajajo v Missouriju. Ti rovi obratujejo, ker je distriktni odbor z A. Howatom na čelu direktno pozval premogarje v teh rovih, naj se vrnejo na delo nazaj, kajti naš boj se vrši v Kansasu in je proti industrijalni postavi, s katero smo osrečeni samo v Kansasu.

J. L. Lewis, Van Bittner, George Peck in njim podobni odpadniki poštenega delavstva venomer zavijajo po časopisju, da so se skoro vsi premogarji vrnili na delo, ali pa zavijajo, da jih je v Kansasu že več tisoč na delu. Seveda ne povedo, da ti rudarji niso v Kansasu, temveč so v Missouriju in da jim je Howatova administracija direktno naročila, naj se vrnejo na delo. Po natančnem preračunanju se je v Kansasu vrnilo na delo 200 do 300 "lojalnih" premogarjev, ki so pa dokaj šibki v hrbtenici. Največ med njimi je domačinov, dobrih takih patrijotov; med inozemci ni rudarjev. Najmanj 98 odstotkov premogarjev stoji trdno kakor so stali prvi dan in to vkljub vsem Lewisovim grožnjam, izključitvi in suspenzijam.

Lewis vso situacijo prikazuje v popolnoma napačni luči, češ, da smo na stavki proti lastni organizaciji U. M. W. of A., kar pa je navadna laž, kakoršnje je zmožen samo tak ki se je izneveril delavski organizaciji in se prodal podjetnikom, torej izdajalec. Mar ni tako? Lewis zahteva, da moramo nazaj na delo in boj proti industrijalnemu zakonu, da se mora voditi pametno in prijateljsko, kar naj se prepusti njemu. V ta namen je najel advokata Clarka iz Abije. Iowa, bivšega U. S. senatorja, katerega sin lastuje premogorov v Illinoisu. Splošno se trdi, da je Clark sam močno zainteresiran v omenjenem zovu. Tužna nam majka, kadar se bodo taki advokatje "fajtali" za nas proti nam sovražnim postavam.

Mi bomo bojevali naš boj dalje, dokler ne bosta svobodna naša Howat in Dorchi in ne bo izbrisana suženjska postava. Lewis bo ostal v zgodovini delavskih bojev kakor je ostal Juda v zgodovini krščanstva. — Največjo hvalo smo dolžni illinoiskim premogarjem, ki nam nudijo veliko moralno in financijelno pomoč. Naj izpade boj kakor hoče, kansaški premogarji ne bodo pozabili nikdar, kaj ste zanje storili v boju za osvoboditev.

Še nekaj! Dne 28. in 29. novembra se je vršilo v Pittsburgu, Kansas, na distriktnem sodišču pred znanim sodnikom A. G. Curranom zaslišavanje za državljanske papirje. Prosilci so bili v veliki večini premogarji. Sodnik je predvsem vprašal: "Ali ste za Lewisa?" Kakoršen je bil odgovor, tak je imel prosilec uspeh brez ozira na drugo. Komentar menda ni potreben. — **Šular.**

Claridge, Pa. — Nerad, vendar se moram malo oglasiti. Morda bo gotovo ta ali oni rekel, kaj da vraga da zmiraj pišem, ker kdor veliko govori ali piše tudi veliko laže. Toda tega mi ni potreba dosedaj ker materijala imam še dovolj, brez kakih zarjavelih novic, katere bi gotovo nikogar ne zanimale. Sprva opišem leto, kar ima vsaj nekaj pomena, drugo pa pride na vrsto, ko drugega ne bo, tako, da na vrsto pride vse, ako ne sedaj, pa pozneje.

Glavno je kar me je dovedlo zopet do pisanja so počitnice katere seveda niso prostovoljne. Mislili smo, da bo sedaj vsaj enkrat konec takim počitnicam, katerih imamo letos že več kot preveč, ampak motili smo se. Bili smo gotovi, da do spomladi bomo "ronali" tako, da bomo vsaj nekoliko poravnali odprtine, ki so nastale vsled "praznovanja", ampak kot kaže, bodo še večji, ako se naglo ne obrne na bolje. — Iznenadili so zopet nas s lepaki, ki jih vedno nabijajo pri uhodu v rove ali drugih mestih, da "No work — — " tega in tega dne, tako da dva ali tri dni v tednu je vse, kar dobimo, to je pri kompanijskih rovih, drugi so pa samo umevno zaprti ali pa jih bodo zaprli. Kaj je temu vzrok, ne vemo, saj še oni, od katerih je pričakovati, da kaj vedo, vedo morebiti še manj kot mi. Eni pravijo, ni naročil, drugi preumazan premog, in tretji, ko sedaj ravno zelo dežuje, da je preveč vode na gotovih mestih v rovih, da je tam treba vso pažnjo, če ne, gre vse "prek hudiču," ampak mi vemo, da vdoa je sedaj v rovih in jo je bilo že več, pa radi vode niso prezrli niti jednega funta premoga, da ne bi bil prišel na površje. Verjeti seveda moramo bolj prvemu, kot razvidimo iz časopisja, počivajo malodane vsa največja podjetja po deželi, ki so navadno pobrala skoraj ves premog, ki se je v Pennsylvaniji in West Virginiji nakopal, in poleg tega pa še tako topla zima. Zato ni čudno, ako naši piki in lopate rjave, ako so pa kompanije res kupičile kak premog za morebitni spomladanski štrajk, moram reči, da ga imajo že na kupu zadavnaj dovolj. Ako bo šlo tako naprej, kaj bodo tega posledice? Še sedaj ljudje komaj izhajajo in kaj še pride. Po trgovinah je še vse blago ali potrebščine po cenah, ko so bile ob času, ko so nas še podili na delo, ker trgovci se izgovarjajo, da cene še niso padle, in da imajo še blago nakupljeno po vojnih cenah, katero se mora spraviti spod nog, tako da se vse vsaj rešijo bankrota. Da so pa imeli prej leta starega in gnilega blaga nakopičenega po srambah, katerega prodati niso mogli, in potem je šlo vse za zlate denarce. Seveda tega ne vedo ali nočejo vedeti. Tako se ubogi delavec skubi, kamorkoli se gane. Ampak tolažiti se moramo s tem, da upamo na boljše čase, ni ravno sedaj prvikrat da gre slaba z delom, bilo je tako že mnogokrat in prešlo je na boljše in to je povsod, kjer je zaslužek odvisen od industrije te ali one vrste.

Marsikdo, ki ni navajen takih razmer, bi nas morda rad vprašal, kaj da počnemo ob naših "praznikih." Povedati moram, da dela imamo vsled tega dovolj, ampak to nam ne donaša grošev in ne kruha. Ne le da beremo pridno časnike in knjige, in tu in tam še celo urejujemo razne politična vprašanja, ki nam marne gredo. Nekateri so se poslužili tudi ribniške obrti s tem, da pletejo košare in delajo lesene žlice, in marsikdo zna že katero prav lepo izdelati. Tako to nam gre dobro od rok, samo, ako bo s temi žlicami kaj za jesti, potem bomo na naš novi poklic lahko ponosni. Drugi pa, katerim to ne diši, imajo opraviti s svojimi vrtovi, da jih pripravijo za spomladno saditev. Tako da zaposleni smo vsi na en ali drugi način, ker pa naša dela niso težka, je naravno, da smo se pričeli debeleti kar napravlja pri obleki posebno hlačah dosti sitnosti, ker treba je vedno menjati knofe ter tu in tam kak del ušiti. Omeniti moram tudi jaz da pri vsem tem nismo brez zabave, in poleg tega smo tudi dobri pivci, ako ima kedo še kaj grošev odveč in se mu toži vsled dolgočasenja pride naj k nam, mi bomo že prskrbeli, da se mu ne bo zdehalo po zabavi in veseli družbi, obenem pa bomo gledali, da ne bomo "posušili", — bo suh kot smo mi. Gotovo pa tega ne bomo storili iz nevoščljivosti, ako ima kdo kak groš in drugi ne. Ampak ako hočemo biti "enakopravni" je najboljše, ako smo suhi vsi.

Pri vsem tem moram seveda tudi omeniti, da dobro skrbimo za naše zdravje, pridno prebiramo kneippovo knjigo in če le količkaj komu fali, že lonec z zelišči na peči stoji. To je tudi vzrok poleg naših "počitnic" za naše zdravje, ako pogledamo v društvena poročila, vidimo, da se iz naše naselbine v primeri z drugimi zleče najmanj podpore in še ta je večinoma vsled poškodb zadobljenih pri delu. Mnogo je slučajev, ko so bolniki s šestimi dnevi bolezni pometali bolniške liste v peč in šli na delo, kar je bilo gotovo v korist njim, jednoti, tajnikom in gotovo je bilo všeč tudi bolniškim obiskovalcem, katere je itak težko kam spraviti posebno ako pot ni ugodna. Zdravniki pa itak dobe svoj delež če ne tu pa tam. — Je li to vse vsled ravnanja po Kneippovi knjigi, ne vem, ampak je vseeno dobro znamenje.

Predno končam, ne smem prezreti tudi tega, da pripovedujejo vozniki ob svojem potu po noči marsikaj vidijo in slišijo, da so videli v grmovju bližnje okolice dirjati neko "spako", ki je slična v vsem kukluksklanu, katerih tolpa je baje organizirana v nekem bližnjem mestu. Zato ne zahajajte ven na prosto pozno v noč da ne pridete pošasti v pest.

S tem naj bo končano, opisal sem le to, kar se mi je zdelo, da bo vam povolji, ako bi pa hotel naštevati razne podrobnosti, bi pa imel dosti cel teden pisati.

John Batich.

De Pue, Ill. — Pozivljam člane društva Zavednost št. 59 SNPJ, da vsi pridete na društveno letno sejo, ki se vrši dne 18. decembra ob 4:30 popoldan v navadnih prostorih. Poleg drugih važnih zadev, ki jih imamo za rešiti, bo treba tudi izvoliti nov društveni odbor za prihodnje leto. Pridite vsi in izvolite si odbor, ki bo deloval za društvo in jednoto; oproščeni so samo bolni člani in zaposleni. Vsi drugi, ki se ne bodo udeležili, bodo kaznovani po pravilih. Vpoštevajte to, ker je vam samim v korist in ne bo pozneje nikakih ugovorov radi nepravih ukrepov. — **Ignac Janc**, predsednik.

Springfield, Ill. — Pozor, članstvo društva Illinois št. 47 SNPJ in društva Lincoln št. 123 SDPZ! Udeležite se zagotovo skupne seje obeh društev dne 18. t. m., ki prične ob 2. uri popoldan. Rešiti bo treba več važnih zadev in skupno izvoliti društveni odbor za nastopno leto. Dolžnost vsakega člana je, da pride, kajti vsi imamo sedaj enake pravice in iste tudi obveznosti. Na svidenje. — **John Goršek**, tajnik.

La Salle, Ill. — Opozarjam članice društva št. 103, da se vsaka udeleži letne seje, ki se bo vršila dne 11. decembra. Rešiti imamo več važnih zadev in izvoliti nov društveni odbor za prihodnje leto. Članice udeležite, se vsaj te vsaj te važne seje vse.—**Tajnica.**

Prvo žensko podporno društvo, — ki se je odzvalo "Pomožni izobraževalni akciji Jugoslovanske socialistične zveze" je društvo "Moška jednakopravnost," štev. 119 SNPJ v Waukeganu, Ill. Mrs. Frances Zakovšek, tajnica društva, je poslala pristopno karto in prvi dolar kot mesečni prispevek koncem novembra. Ker je bil poslan načrt in apel za to akcijo društvom šele koncem novembra, največ društev pa zboruje začetkom meseca, je naravno, da pride zadeva te akcije na društvene seje v decembru. Številno društev med naprednimi jednotami in zvezami ni majhno, zato se je nadejati, da pridejo v vrsto tega društva tudi druga ženska društva, ki bodo zborovala začetkom decembra.

Poleg tega ženskega društva se je poleg onih dveh društev iz Kansasa, ki smo jih zadnjič objavili, priglasilo tudi par moških podpornih društev. Kakor ženska društva, tako bodo naravno tudi moška društva v največ slučajih razpravljala o tej zadevi na decemberski seji.

Prvi teden v januarju 1922 objavimo v "Prosveti" in v "Proletarcu" prvi seznam tej akciji prijavljenih podpornih društev in svote, katere so se zavezali prispevati vsak mesec v blagajno J. S. Z. Društva bodo objavljena po vrsti, kakor se javljajo tajništvu J. S. Z.

Naprej člani in članice naprednih podpornih društev, da pokažemo z Novim letom, koliko resne volje za socialistično misel in delo je med nami!

Tajništvo J. S. Z.

Za praznike.

Stara navada ameriških rojakov je, da se spomnijo svojih sorodnikov in prijateljev v domovini s primernim darom za božične praznike.

Ker je sedaj cena denarja izredno nizka, še samo par dolarjev pomeni jako veliko v starem kraju.

Denarne pošiljatve skozi našo banko so navadno nakazane v 14 dneh. Denar dobi prejemnik na svoji domači pošti brez vsakega odbitka. Naše cene so vedno med najnižjimi.

ZAKRAJŠEK & ČESARK,
slovenska banka
70—9th Ave. New York City.

Dostavek: Onim, ki želi potovati domov za praznike, priporočamo svojo potniško pisarno.

VAŠE KNJIGE.

Zajedalci. Povest iz življenja slovenskih trpinov v Ameriki. Vezano. Stane s poštnino vred $1.75.

Zakon biogenezije. Vrlo poučna knjiga, ki pove, kako slehemi človek ponavlja v sebi razvoj vseh svojih živalskih in divjaških prednikov. S slikami. Vezano. S poštnino vred $1.50.

Obe knjigi, ki se naročita obenem, za tri dolarje poštnine prosto. Naročila sprejema tajnik Književne matice S. N. P. J.: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. — Adv.

DOVOLJ ZAHVAL

je na razpolago, da je angleško-slovenski besednjak potreben pri učenju angleščine. Posebno dobrodošel takim, ki že znajo nekaj angleško. Cena mu je 5 dolarjev. Naročite ga na naslov:

DR. F. J. KERN,
6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Začimbe, zelišča in najraznovrstnejša
DOMAČA ZDRAVILA,
katera priporoča magr. Kneipp, imam vedno v zalogi.
Pišite po brezplačni cenik.
MATH. PEZDIR,
P. O. Box 772, City Hall Station,
NEW YORK CITY.

BAKRENE KOTLE

Vse potrebne oprava, Hydrometrov, Malt Extract, Kimelj, razne esence za izdelavo raznih ne opojnih pijač: Rum, Brinjevec, Kimelj, žganje in drugo. Pišite po cenik

VICTORIA SUPPLY CO.,
654 Morton Bldg., New York

SLOVENSKE-PIANO-ROLE

LJUBCA MOJA $1.25	VSI SO PRIHAJALI....$1.25
MLADI VOJAKI $1.00	HOLZHAKER MARS....$1.00
DONAVSKI VALOVI....$1.00	ČREZ VALOVE.........$1.00

SE DOBIJO EDINOLE PRI:
Navinšek-Potokar Co., 331 Greeve St., Conemaugh, Pa.
Pri naročilu blagovolite poslati 30 centov za poštnino.

KDOR NAMERAVA POTOVATI V DOMOVINO
KDOR ŽELI DOBITI SVOJCE IZ DOMOVINE
KDOR ŽELI POSLATI DINARJE ALI DOLARJE ZA BOŽIČ
KDOR HOČE VARNO NALOŽITI SVOJ DENAR
KDOR HOČE KUPITI ALI PRODATI OBVEZNICE NAJ PIŠE NA

EMIL KISS, BANKER
133 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO
JADRANSKE BANKE
in vseh njenih podružnic.

JUGOSLAVIJA
Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metkovič, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

ITALIJA — Trst, Opatija, Zadar
NEMSKA AVSTRIJA — Dunaj.

IZVRŠUJEMO hitro in poceni denarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji in Nemški Avstriji.

IZDAJAMO čeke v kronah, lirah in dolarjih, plačljive na vpogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

PRODAJAMO parobrodne in železniške vozne liste na vse kraje in za vse črte.

IZSTAVLJAMO tudi čeke, plačljive v efektivnem zlatu pri Jadranski banki in njenih podružnicah s pridržkom, da se izplačajo v napoleonih ali angleških šterlingih, ako ni na razpolago ameriških dolarjev v zlatu.

SPREJEMAMO DENARNE VLOGE v dolarjih ter plačamo začasno 4% obresti. Oddelek vlog smo vstanovili na željo mnogih rojakov širom Amerike, ki se poslužujejo naše banke. Po sprejemu prvega denarja izdamo vložno knjižico v dolarjih in jo pošljemo vlagatelju. Za prepis nadaljnih vlog ali za dvig denarja je potrebno, da se nam pošlje v registriranem pismu vedno tudi vložno knjižico.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa po New York Bank Draft.

KADAR STE NA POTU v staro domovino in se nahajate v New Yorku, se Vam bo izplačalo, ako se oglasite glede vrednosti Vaših denarnih zadev pri ravnateljstvu naše banke v prvem nadstropju brez ozira na to, ako kupite parobrodni listek pri nas ali ste ga mogoče že kupili drugje.

Zajamčeni so nam pri Jadranski banki izvanredno ugodni pogoji, ki bodo velike koristi za vse one, ki so že ali se bodo posluževali naše banke.

Slovenci, prijatelji in poznavalci naše banke so vljudno prošeni, da opozorijo na ta naš oglas svoje znance iz Hrvatske, Dalmacije, Istre, Goriške, Srbije, Bosne, Hercegovine in Črnegore.

Frank Sakser State Bank

Pošiljamo denar v staro domovino.

Kapital vloge in prebitek znaša nad $12,000,000.

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na
Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istro.
Nadalje pošiljamo denar tudi v Srbijo, Bolgarsko in Rumunsko. Jamčimo za vse poslani denar, enako kot pred vojno, da bodo hitro in točno izplačani.
PRODAJEMO ŠIFKARTE NA VSE LINIJE.
Uradne ure so: 9 zjutro do 5 zvečer. Pondelek in sobota do 8:30.

KASPAR STATE BANK,
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

VELIK UDAREC ZA STROKOVNE UNIJE.

Najvišje sodišče je prepovedalo stavkovne straže.

ORGANIZACIJA JE DOVOLJENA.

Washington, D. C. — Vrhovno zvezno sodišče je dne 5. decembra podalo razsodbo, ki je daljekosežnega pomena za bodoči boj med delavskim in kapitalističnim razredom v Združenih državah.

Razsodba se tiče tožbe, katero je uložila American Steel Foundries kompanija v Granite City, Ill., proti ondotnemu Tri-City Trades Councilu. Tožba izvira iz stavke. Sodišče je razsodilo, da piketiranje (postavljanje stavkovnih straž), kot se običajno vrši v štrajkih, je nepostavno. Drugi del razsodbe se pa glasi, da imajo delavske organizacije popolno postavno pravico organizirati delavce v neunijskih delavnicah, čeprav še nimajo nobenega člana v takih delavnicah, ako se drže v mejah postavne propagande in drugih zakonitih sredstev.

Prvi del razsodbe je velik udarec za delavske strokovne unije, kajti na temelju razsodbe je odslej vsaka stavkovna straža nepostavni čin in stavka brez straž je navadno izgubljena, dokler ne bo popolne delavske solidarnosti. Drugi del razsodbe je pa velika zmaga za organizirane delavce, ker pomeni, da kapitalisti se ne smejo več spotikati nad takozvanimi "sunanjimi agitatorji", ki pridejo organizirat delavce v neunijski delavnici. Seveda je treba zdaj definirati, kje so "meje postavne propagande in drugih postavnih sredstev."

ARBUCKLE JE SUH?

San Francisco, Cal. — Ožji prijatelji komika Arbuckla, ki se bo moral še enkrat zagovarjati pred sodiščem zaradi smrti igralke Virginije Rappe, pobijajo vest, da je Arbuckle miljonar in da je potrošil za prvo obravnavo stotisoč dolarjev. Eden njegovih odvetnikov je rekel, da Arbuckle ni izdal več ko $30,000 za svojo obrambo in da je zdaj malone suh in celo zadolžen. Njegov prijatelj Joseph Schenk, ki je obenem njegov delodajalec, mu je baje posodil $20,000. Arbucklu je ostala le še hiša v Los Angelesu in avtomobil; pri prihodnji obravnavi pojde še to. Omenjeni odvetnik je dejal dalje, da je Arbuckle prejemal tritisoč dolarjev na teden do dneva njegove aretacije. Od tega dneva ni dobil centa, toda Schenk mu je obljubil, da dobi vso zaostalo plačo kakor hitro bo oproščen in nastopi zopet svojo službo kot igralec. Na ta račun mu je posodil $20,000. Ob času svoje aretacije je imel komik $7,500 v banki gotovine in ta denar je šel za preliminarne preiskave. Arbuckle je velik zapravljivec in je skoraj sproti pognal vso plačo za svoje privatne zabave.

Poleg novih stroškov, ki čakajo Arbuckla za novo obravnavo, bo imel še posebne izdatke vsled obravnave pred zveznimi oblastmi zaradi kršenja prohibicije.

Velika brezposelnost na Švedskem.

Stockholm, 6. dec. — Kriza brezposelnosti na Švedskem je tako velika, da je vlada uvedla splošno kampanjo za nabiranje prispevkov v svrho, da se omeji beda najpotrebnejših, ki bodo stradali to zimo. Okrog 150,000 delavcev in delavk je brez dela. Samo v novembru je število brezposelnih narastlo za 20,000. Državna komisija za olajšitev brezposelnosti poroča, da je 53,000 oseb absolutno brez sredstev za življenje. Na uličnih voglih v Stockholmu so dnevno velike množice revežev, ki beračijo za miloščino.

Ministrski predsednik Branting se trudi na vse načine s svojo socialistično vlado, da se olajša bedno stanje brezposelnih. Vse občine imajo nalogo skrbeti za javna dela po unijskih mezdah, ako pa nimajo del, tedaj morajo plačevati posebno doklado za sklad brezposelnih.

"Prosveta" prinaša zanimive vesti vsak dan. Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto?"

JAPONSKA SE PRIPRAVLJA; NA KAJ SE PRIPRAVLJA?

Japonci kupujejo pšenico, sukno za uniforme, ladije, strelivo in letala.

ANGLEŠKI TRGI INVADIRANI.

London, 6. dec. — Japonci so pričeli kupovati po vsem svetu živila in vojne potrebščine v velikih množinah. Pšenico kupujejo v Baltiku, Avstraliji in na ameriškem pacifičnem obrežju; naročila pšenice so tako velika, da so trgi brez malega demolirani. Samo v Avstraliji so Japonci kupili 100,000 ton (okrog 33 miljonov bušljev) pšenice, katera se jim dostavi v decembru in januarju.

Japonski agentje pojasnujejo, da zato kupujejo pšenico, ker se letina riža ni obnesla, toda Louis Dreyfus & Co., ena največjih tvrdk za žito na svetu, odgovarja, da imajo Japonci velike zaloge riža v rezervi. Izgovor, da grozi Japonski lakota, je torej prazen.

Dalje so Japonci kupili zadnji mesec od Angležev 64,000 ton manjših parnikov; kupili so večje število ladij tudi od drugih držav.

Iz Yorkshira je prišla vest, da so Japonci naročili ogromno zalogo platna in sukna za vojaške uniforme. Yorkshirske tekstilne tovarne, ki so počivale več mesecev, so vsled teh naročil zopet zaobratovale.

Družba britskih izdelovalcev letal poroča, da so Japonci pred tremi meseci naročili velike količine eróplanskega materijala. Iz Kanade je dospela novica, da so pred pár meseci Japonci vozili čez Kanado granatne lupine in drugo strelivo vlak za vlakom. Ves ta materijal je bil izdelan v Nemčiji in Angliji.

Američani v Londonu so izvedeli o nakupovanju fosfata v Chilu in Nemčiji. Fosfat je dober za umetno gnojenje, pa tudi za izdelovanje municije.

Koncem konca se poroča, da japonski bankirji kupujejo angleške sterlingske funte z ameriškimi dolarji. Nakupili so toliko angleškega denarja, da je vrednost sterlingskega funta v kratkem času narastla na štiri ameriške dolarje.

Japonci se torej pripravljajo. Ali morda za — mir?

IRSKA JE SVOBODNA DRŽAVA.

Irci in Angleži so se zedinili.

Birmingham, Anglija, 6. dec.— Lord Birkenhead, član mirovne konference z Irci, je danes naznanil v tem metu, da se je rodil nov britski dominij, ki bo znan pod imenom "Irska svobodna država." Birkenhead je dodal, da glede financ bo Irska samsvoj gospodar, obljubila pa je plačati svoj delež vojnega dolga. Ulsterju je prepuščeno, da se še nadalje pogaja s sinfajnovci in dobi od njih kar more.

London, 6. dec. — Danes je bil podpisan mir med Anglijo in Irsko. V imenu Anglije so podpisali Lloyd George, lord Birkenhead in Winston Churchill; v imenu Irske pa Arthur Griffith, Michael Collins in R. C. Barton. Angleški parlament bo takoj sklican, da ratificira mirovno pogodbo. Na temelju mirovnih pogojev izpraznijo Angleži Irsko in vsi sinajnovski ujetniki bodo takoj izpuščeni.

London, 6. dec. — Danes zjutraj je bilo uradno naznanjeno, da so se sinfajnovski delegatje in angleški ministri zedinili glede temeljnih pogojev za mir. Seja je trajala do dveh zjutraj. Podrobne točke pogojev, ki sta jih končno sprejeli obe stranki, bodo objavljene v sredo. Znano je pa toliko, da je Lloyd George sprejel razne amendmente sinfajnovcev, ki pojasnujejo njihovo stališče napram kroni in Ulsterju.

Včeraj je kazalo, da se bodo pogajanja popolnoma razbila. Irci so zavrgli pogoje angleške vlade, da morajo priseči zvestobo kralju in da severna Irska (Ulster) obdrži svoj separatni parlament. To sta dve glavni točki, glede katerih se vrše pogajanja že tedne in tedne. Lloyd George je pozneje imel dolgo konferenco s kraljem in ko se je vrnil, so Irci, ki so nameravali že zapustiti London, bili pri volji nadaljevati pogajanja. Izgleda torej, da je narejen nekak kompromis med kraljem in suverenstvom Irske.

TRUSTOVSKA VADA.

Nebesa so obljubljena, človek pa pride v pekel, če zagrabi zanjo.

New York, N. Y. — "Čisti, krepko vzraščeni ameriški državljani v starosti od 21 do 35 let dobe dobro delo zdajle," govori oglas, ki ga priobčuje Sheffields Farms kompanija v lokalnih časnikih, družba, ki z dvema drugima družbama tvori mlekarski trust, pri katerem so zastavkali razvažalci mleka. Vprav ti oglasi govore, kako je s stavko. Mlekarski trust razpošilja v velebizniške liste vesti, da je stavka zlomljena, na drugi strani pa oglaša z vabljivimi oglasi na stavkokazev. Ako bi bila stavka zlomljena, bi trustovci ne potrošili enega centa za oglašanje.

In ta družba, ki zdaj vabi stavkokaze z vabljivimi oglasi, je ravno tista družba, ki je z grožnjami zgodaj spomladi 1920 prisilila farmarje, da omeje produkcijo mleka in mlečnih izdelkov.

PROHIBICIJA IN MORALA.

Chicago, Ill. — Od kar je prišel v javnost škandal, ki se je odigrla v Kzainskem klubu in ki pripoveduje, da so se bogate dame tako nažrle žganja, da so morali klicati zdravnike na pomoč, je spregovoril zvezni državni pravdnik Clyne o prohibiciji. Dejal je, da bogate dame nosijo setkleničico žganja, ki je posuta z dragulji v torbici med pudrom in drugimi rečmi za lišpanje. Poročila govore, pravi državni pravdnik, da ravno toliko žen nese s sabo žganje v kabaret in v torbici kot možkih v zadnjem žepu. Siromašen človek nosi žganje v stekleničici za zdravila, bogata dama pa ima stekleničico v škatljici posuti z dragulji.

Ponovni izgredi v Berlinu.

Berlin, 6. dec. — Krušni izgredi in boji med brezposelnimi delavci in policijo so se danes ponovili v delavskih predmestjih. Velike množice so se pomikale po ulicah s klici "Dajte nam kruha!" — Izgredniki so udrli v mestno hišo in zahtevali sto mark za vsakega, da si kupije kruha. Ko je župan zavrgel njihovo prošnjo, so brezposelci zagrozili, da si sami vzamejo denar. Tedaj je pridrla policija in aretirala sto oseb, druge pa razpodila. Oblasti se boje večjih izgredov. Vse glavne ulice v Berlinu so pod močno policijsko stražo.

Duhoborci ne smejo v Združene države.

Vancouver, B. C. — Večje število duhoborcev, pripadnikov ruske verske sekte, je bilo naseljenih okolí Nelsona, B. C. Hoteli so se izseliti v državo Washington, toda priseljeniški komisar jim tega ni dopustil. Na kanadski pacifični železnici jih je ustavil in poslal nazaj, ker je mnenja, da so "filozofično-anarhističnih" nazorov, kakoršnih pa ne trpi "dežela svobode". — Že nekdaj so imeli ti ljudje veliko smolo s potovanjem, ko so dospeli v Kanado. Kakor takrat so tudi pri tej priliki protestirali s protestno parado. Na postaji so trije v čakalnici, ko so izvedeli za odločitev, da so izključeni od Združenih držav odločno protestirali s tem, da so se trije izmed njih slekli ter pričeli plesati Adamov ples. Rezultat protesta za vse je bila ječa.

Kašelj in prehlad.

V tem letnem času vlada kašelj in prehlad pri odraslih in pri otrocih. Če se zanemari, se razvijejo iz njega komplikacije, ki so lahko nevarne. Izognite se zlim posledicam prehlada z vzetjem Severa's Cold and Grip Tablets (Severjevih Tabletov zoper prehlad in gripo). Cena 30 centov.—Hitro odpomoč proti kašlju dobite, če vzamete

Severa's Cough Balsam

(Severjev Balzam zoper kašelj). Pomirjuje razdraženost, omehča izločevanja, ustavi kašelj, povzroča lagije dihanje in pomaga naravi povrniti normalno stanje. Velja dvakrat 30 centov, manjše 25c. Pri lekarjih.

ČEVLJI PO $9 IN $10 PAR!

Mezda čevljarskim delavcem se pa znižuje.

New York, N. Y.—Med tem ko je mezda čevljarskih delavcev na podlagi razsodbe razsodnika Edward B. Thomasa znižala za deset odstotkov, se prodaja par čevljev še vedno po deset in devet dolarjev. Razsodba določa, da se mezda v bodočnosti še zniža od enega do pet odstotkov. Mezda delavcev, ki zaslužijo po šestnajst dolarjev na teden, ne bo znižana, ker je tako nizka, da se z njo izhajati ne more.

Delavci vprašujejo v splošnem, kdaj se najde tisti razsodnik, ki zniža tudi cene ni ne samo mezde.

NAROČNIKOM V DRŽAVI PENNSYLVANIJA

se naznanja, da je še vedno na potovanju za list "Prosveta" Anton Ocepek in bo sedaj obiskal vse naše naročnike v Cambria County v okolici Johnstown, Pa., kakor tudi bo obiskal s potoma vse naročnike v Claridge, Irwin, Herminie, Yukon in Wyano, Export in okolico. Želimo, da se rojaki naroče na list "Prosveta" in vsi oni, ki njim je naročnina potekla, naj isto poravnajo, da se jim lista ne vstavi. Toplo priporočamo vsem rojakom in rojakinjam še posebno pa članom jednote, da se naroče na list "Prosveta".

Upravništvo.

Na prodaj je

posestvo v stari domovini, katero se nahaja v vasi Škoflje, fara Šent-Vid na Dolenjskem. (Enkrat je bilo to posestvo Smarčevo.) Posestvo obstoji iz: Hiša, pod, štala, kozolec, 14 mernikov posetve, poleg je velik vrt in precej sadnjega drevja, vse je v prav dobrem stanju. Torej če katerega veseli kupiti to posestvo v lepem in rodovitnem kraju, naj se obrne ali pa pismeno na naslov: Joseph Čebular, P. O. Box 156, Vandling, Pa. (Adv.)

PRIJAVI NAJ SE!

Prosim, da se mi zglasi v kratkem in pride k meni v Libby, Mont., moja nečakinja Gisela Stosr, ker pri meni ima štiri priporočena (registrirana) pisma iz starega kraja. Ker se bom v kratkem preselil iz Libby, Mont. je zelo važno, da se pravočasno prijavi. Moj naslov je: Mike Storr, P. O. Box 664, Libby, Mont.

DR. J. V. GRAHEK
ZDRAVNIK.
Uradne ure so: 10:00 zjutraj do 2:30 popoldne.
848 E. Ohio Street.
Telefon Cedar 2388
N. S. PITTSBURGH, PA.

Za kuhanje piva doma

imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladščičaram in v prodajalne železnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

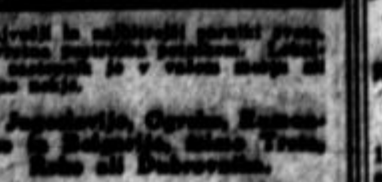

Največji in najhitrejši parniki [illegible] Lètošnji [illegible] je v vašem mestu ali blizu njega.

V Jugoslavijo, Ogrsko, Rumunsko in Bolgarijo, čez Trst, Reko ali Dubrovnik.

Carmania ....Dec. 7
Vožnja v Trst stane: $116 in v Reko $111 in $5 davek.

Preko Dubrovnika v Trst in Reko.
ITALIA..............Jan. 5
Vožnja $103—davek $5.00.

Via Cherbourg & Southampton.
Carmania ....Dec. 31
Aquitania ....Dec. 13

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Cainkar, 2657 So. Lawndale Ave., podpredsednik Anton Hrast, Box 149, Canonsburg, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Berger, gl. blagajnik John Vogrich, upravitelj glasila Filip Godina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill., Martin Železnikar, Box 278, Barberton, Ohio, Jos. Radišek, Box 432, Smithon, Pa., Frank Somrak, 6809 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 S. Lawndale Av., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrožič, Box 290, Moon Run, Pa.
Anton Radišek, Box 72, Wick Haven, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad.
Leo Kukar, Box 346, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor:

Matt Petrovič, predsednik, 357 E. 160th St., Collinwood, Ohio. Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn., Peter Bernik, 3133 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor:

Vincent Cainkar, John Underwood in Matt Petrovič.

Združitveni odbor:

Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Tršelj, Box 151, Lawrence, Pa.
John Ocen, 362 Englewood, Detroit, Mich.
Jos. Zbuh, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.
Mary Udovič, 1844 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jože Zavertnik.

JOZOR!—Korespondenca z gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslove: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vobče se naslove: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prizivi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill.

Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročnina in sploh vse kar je v zvezi z glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

OHRANJEN PO SVOJI SOPROGI

To je zaprisežena izjava od E. M. Friedman, 526 Fourth ave., Pittsburgh, Pa., Mr. Friedman pravi: "Jaz sem se hudo prehladil, bil sem tako zagrijen, da skoro nisem mogel govoriti, prsa so me bolela bal sem se plučnice. Moja žena je slišala o Bolgarskem krvnem čaju kot izvrstno zdravilo za prehlad in mi je prinesla zavoj tega domov in mi dala skodelico gorkega. Drugo jutro bil sem boljši in šel sem na delo, torej trdim vsakomur da je Bolgarski krvni čaj dober."

Bolgarski krvni čaj pomaga ljudem ki bolehajo na želodcu, jetrih, obistih in krvne neredosti. Ne jemljite ponaredb. Uprašajte vašega lekarnarja po pravem Bolgarskem čaju narejen po H. H. Von Schlicku.

Bolniki ki živé zunaj na deželi kjer ni lekarn lahko naroče pri nas velik družinski zavoj za $1.25, ali 3 za $3.15, ali 6 za $5.25. Naslov je: H. H. Von Schlick, President, Marvel Products Company, 8 Marvel Building, Pittsburgh, Pa. (Adv.) Dec. 3.

DOBIL SEM VELIKO POŠILJATEV SUHEGA GROZDJA IN BRINJA.

Muškatel, jako sladko debele jagode, boksa 50 funtov..$ 8.00
Cipar grozdje, največje in najsladkejše jagode, boksa 50 funtov ....$ 7.00
Malo črno grško grozdje, zelo sladko, boksa 50 funtov $ 7.00
Brinjeve jagode, zelo lepe vreča 122 funtov $10.20

Pri večjem naročilu vprašajte za posebno ceno.

K naročilu priložite Money Order.

MATH PEZDIR,
Box 772, City Hall Station,
NEW YORK, N. Y.

Izvrstni okusi so pripravljeni za Božič.

Rum, Borovička, Rženo viskie, Terkalj, Kimel, Slivovic, Konjak, Brinjevec.

1 steklenica zadostuje za en galon mokrote, stane ....$ 1.35
5 steklenic stane 5.50
10 steklenic stane 10.50
Zavarovalnina za zavoj...... .15

Kadar pošljete naročilo, pošljite denar ali Money Order v registriranem pismu.

Se prodaja edino le pri:

Mutual Flavor Company,
2130 Forbes Street, Dept. L.
PITTSBURGH, PA.

SLUŽBA.

Išče se par pomočnikov za delo v gl. uradu S. N. P. J. Služba je le začasna in bo trpela približno dva meseca. Oziralo se bo samo na ponudbe tistih, ki so zmožni urno pisati na pisalni stroj, ki so zmožni čitati in pisati tudi slovensko in ki so hitri v računanju.

Oglasiti se je treba takoj.

Vincent Cainkar,
predsednik SNPJ.

NAŠI POTOVALNI ZASTOPNIKI

nahajajoči se sedaj v državi Pennsylvanija, so: Anton Ocepek, Jernej Kokalj, Charles Boitz in Jos. Ivanetich, vsi imajo pravico do nabiranja novih naročnikov, ter vzeti naročnino od naročnikov, ki je naročnina že potekla, ter dajati potrebna potrdila. Toplo priporočamo vsem rojakom, da se naroče na list "Prosveta".

Upravništvo.

POOBLASTILA

dela MATIJA SKENDER že 18 LET, za rojake po celi Ameriki. On še mora vedeti, kako se pooblastila izdelujejo. Piši mu in razloži svoje zadevo, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti ne bo mogoče grunt prodan s nepravilnim pooblastilom. Njegov naslov je 5227 Butler St., Pittsburgh, Pa. (Advert.)

V JUGOSLAVIJO

Najboljše zveze v vse dele Jugoslavije. Dosti dobre hrane. Zaprte sobe na najboljše. Velik promenadni prostor. Vse ugodnosti modernih parobrodov.

RED STAR LINE
Odpluje vsak teden
IZ NEW YORK V PLYMOUTH, CHERBOURG, ANTWERP
Lapland ....Jan. 7
Finland ....Dec. 17
Kroonland ....Dec. 17
Zeeland ....Dec. 24
IZ NEW YORK V HAMBURG, LIBAU, DANZIG
Samland (Samo 3. razred) ....Jan. 14

AMERICAN LINE
IZ NEW YORK V CHERBOURG, HAMBURG IN DANZIG
Mongolia ....Jan. 12
Manchuria ....Dec. 29
IZ NEW YORK V HAMBURG IN DANZIG
Minnekahda ....Dec. 15
Vse črte so Poljsko.

WHITE STAR
IZ NEW YORK V CHERBOURG, SOUTHAMPTON
Adriatic ....Dec. 28
Olympic ....Dec. 10—17
NEW YORK V MADEIRA, GIBRALTAR, ALŽIRIJER, GENOVO, NAPULJ, ATENE, ALEKSANDRIJA ZA EGIPT IN V NILE.
*Arabic ....Jan. 25
Adriatic ....Jan. 19
*Največji parnik v Južno-Evropejsko jadranstvo.

INTERNATIONAL MERCANTILE MARINE COMPANY
120 parnikov — 1,300,000 ton.
Chicago: F. C. Brown, West. Pass. Manager, 14 North Dearborn St. in pri lokalnih agentih.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto. $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesece; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.55 za tri mesece, in za inozemstvo $8.00.

Naslov za vse, kar ima stik z listom:
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.

[illegible] 21

Datum v oklepanju n. pr. (Dec. 31-21) poleg vašega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

KONJI IN LJUDJE.

Človek je najvišje živo bitje na svetu, pravijo znanstveniki. Človek je ustvarjen po božji podobi, govore duhovni, ki so študirali sv. pismo.

Tam v New Yorku je znana Bowery, ki je za veliko mesto to, kar sta v Chicagu Madisonova in Kanalska ulica. To je zbirališče proletarcev, ki so brez dela in iščejo delo. Tukaj je nekaj dobrosrčnih ljudi ustanovilo misjon, ki pa ni podoben misjonom, na katerih se rešujejo človeške duše. Tukaj se v prvi vrsti rešujejo človeška telesa. Ustanovitelji tega misjona so pač praktični ljudje in menijo, ako se reši človeško telo, je rešena tudi človeška duša.

Vsako noč o polnoči se odpro vrata misjona, kajti v dolgi vrsti stoje pred njimi proletarci, ki ne morejo dobiti dela. Obrazi so obriti, čevlji in obleka snažni, kar govori, da imajo ti proletarci spoštovanje do samega sebe, čeprav nimajo okroglega v žepu, da si kupijo škodelico slabe kave ali pa hleb kruha. Delali bi radi, pa dela ne dobe. Kjer vprašajo za delo, jim odgovore, da imajo še preveč delovnih moči.

Lenuhi torej niso, ampak pridni delavci so, kateri so vsled današnjega produkcijskega sistema vrženi na cesto. Pa tudi ljudje, in če bi se oblekli v fino obleko prav nič bi se ne ločili od bogatinov, industrijskih kapitanov, finančnikov, trustovcev in drugih mogotcev na svetu. Po naukih znanstvenikov so najvišja živa bitja na svetu, po naukih duhovnov so pa ustvarjeni po božji podobi. Kljub temu pa stoje vsako noč tukaj v vrsti in mirno čakajo, kdaj se odpre vrata misijona in se pričneta deliti kruh in kava in se jim dovoli vstop v tople prostore.

Tam v hipodromu malo stran se gnete občinstva. Na odru so konji in njih gospodarji. Konji so navajeni malo drugače stopati kot navaden farmarski konj, ko vleče plug ali pa težki voz. Za te konje je prirejen "banket" in vsakemu konju strežeta po dva hlapca. Dvorana je polna zijalastih ljudi. Seveda ljudi, sitih in tolstih lic. Obrazi nekaterih so zaripljeni od vsakovrstnih močnih pijač, čeprav živimo v dobi splošne prohibicije. Nekateri teh zijal se celo prištevajo med inteligente, a vsi zijajo v konjski banket, se smejejo, šalijo in gledajo konje, kakor da jih niso še nikdar videli v svojem življenju.

Nobenemu teh sitih ljudi ne pride na misel, da tam zunaj v temni noči stoje njim enaka bitja, ljudje, v hladnem dežju, premočeni do kože, in čakajo, kdaj se odpro vrata misjona, da potolažijo svoje gladne želodce s škodelico kave in koščekom kruha. Seveda, ti ljudje tam zunaj v dežju so brezposelni delavci in **niso konji**, za katere je bila prirejena velika reklama v šmokavzarskem časopisju, ki tako rado zagovarja "sedanjo" krščansko civilizacijo. Siromaki so, ki nimajo med krščenimi in nekrščenimi ljudmi, ki so se zbrali, da napasejo svoje radovedne oči na konjski pojedini, zagovornikov. Tem krščenim in nekrščenim ljudem, ki gledajo konjsko slavnostno žretje, je konj tudi več vreden kot pa siromašen in brezposeln delavec. Delavec ima zanje vrednost, kadar zanje dela. Takrat izkoriščajo njegovo delavno moč, da pomnože svoje premoženje in da posečajo lahko konjske ali pa pasje bankete. Konj stane denar in izguba je velika, če pogine. Delavci jih ne stanejo nič. Kadar jih ne potrebujejo, jih odslove, vržejo jih na cesto. Kako se preživé, za take malenkosti se radovedni gledalci konjskih banketov ne brigajo. In če potrebujejo delavce, je treba le migniti, saj so miljoni brez dela.

Konjem se prirejajo banketi, ljudje stradajo, so brez strehe nad sabo in tavajo po mestnih ulicah.

Poganski Rim je ob času mogočnih rimskih cezarjev priredil marsikatero neumnost. Prirejal je bakanale, krvave igre v amfiteatrih, Nero je celo dal zapaliti Rim, da so se on in njegovi oporniki zabavali ob pogledu na ognjeno morje. Ali ta poganski Rim se ni nikdar bahal, da je sredi krščanske civilizacije in da je udejstvil nauk tesarjevega sina iz Nazareta: "Ljubi svojega bližnjika kot samega sebe!" Nak, kaj takega ni poganski Rim nikdar storil. Počakati je bilo treba, da so krščanske cerkve popačile nauk tesarjevega sina tako, da je mogočnežem všeč in tedaj je šele pričelo ponosno trkanje po prsih: "Mi živimo v dobi krščanske civilizacije!"

Zamorci se probujajo.

Pričeli so s kampanjo za organiziranje zamorcev.

Chicago, Ill. — Zamorski delavci v Chicagu so se pričeli probujati in se ne bodo več dali izkoriščati lakomnim podjetnikom kot stavkokazi v bodočih stavkah. Sklican je bil shod zamorskih delavcev, katerega se je udeležilo več ko šest sto oseb. To je bil začetek kampanje, da se zamorski delavci organizirajo v Ameriški delavski federaciji. V načrtu imajo, da organizirajo svet zamorskih organiziranih delavcev, ki bo pošiljal svoje delegate k sejam Delavske federacije.

Na shodu je govoril tudi Fitzpatrick, predsednik Delavske federacije v Chicagu. Razložil je zborovalcem, kakšne skušnje si je pridobil v letu 1903 kot organizator med zamorci, ko je organiziral zamorske natakarje. Takrat so bile Kohlsaatove restavracije znana prikazen v Chicagu. H. H. Kohlsaat je izdajal dnevnik "Chicago Herald." Fitzpatrick je dobil poslovnico za lokalno organizacijo zamorskih natakarjev. Sklical je shod v Quinnovo dvorano na južni strani mesta. Bila je nedelja. Izročiti je hotel poslovnico novi lokalni organizaciji. Isto jutro je pa "Chicago Herald" prinesel članek, da je organiziranje zamorcev proti interesom zamorcev. Ako se zamorci organizirajo, bodo njih mesta zavzeli belopoltni delavci.

Kohlsaat se je obrnil na pokojno Elizabeto Maloneyjevo, da mu pošlje organizirane natakarice, ker želi odpustiti vse moške. Maloneyjeva je pa povedala podjetniku v obraz, da je njegov namen nečeden, pravzaprav zarotniški, ker hoče preprečiti organiziranje zamorskih delavcev. Na to je Kohlsaat izprl svoje zamorske delavce. Pričel je nabirati v ljudskih nižinah belopoltne propalice kot stavkokaze, da z njimi zlomi stavko zamorskih natakarjev.

S takimi potezami in pomočjo šmokavzarskega časopisja so bili organizirani natakarji pognani na cesto, njih mesta so pa zavzeli belopotni stavkokazi. Krivi voditelji zamorcev, ki niso drugega kot pokorni služabniki velebiznijskih interesov, so izrabljali ta žalosten dogodek, da preprečijo organiziranje zamorskih delavcev z edinim namenom, da imajo lakomni podjetniki vedno pripravljeno lepo rezervo zamorcev, da se izrabijo kot stavkokazi.

Shod še ni določil definitivne poti in akcije. To je samoposebi-ca. Prvi shod je imel namen, da se zamorsko delavstvo seznani s principi delavske strokovne organizacije. Ali navdušeno ploskanje govornikom je pokazalo, da besede niso padle na nerodovitna tla.

Led med zamorci je prebit!

Med tistimi, ki so zamorce radi izrabljali kot stavkokaze, so seveda tudi mesarski kralji.

Ob času stavke klavniških delavcev pred več ko deset leti, so mesarski kralji importirali kar po cele vlake zamorcev iz južnih držav v Chicago. Doživeli smo tudi, da so skušali povzročiti v kasnejšem času plemenske izgrede iz edinega razloga, da se zamorski delavci še nadalje izrabljajo kot stavkokazi.

Polt, pleme, narodnost ne morejo ločiti delavcev, ker kapitalistični interesi enako izkoriščajo vse delavce.

Ameriški vojak prehodil vso Rusijo.

Riga, 6. dec. — Ameriški prostak Sydney Vikoren iz Grand Forksa, N. Dak., ki je služil v ameriški ekspediciji v vzhodni Sibiriji in se nahaja v seznamu izgubljenih odkar je izginil v marcu 1920, je včeraj prišel semkaj iz Terijokija, Finska. Vikoren pravi, da je bil tisti dan, ko ga je zmanjkalo, na neki ruski veselici v Vladivostoku, kjer so pili vodko (žganje). V pijanosti je odšel z Rusi, in ko se je streznil, je bil 90 milj od Vladivostoka. Nazaj ni mogel; nadaljeval je pot proti zapadu. Vso pot je večidel prehodil. Eno leto ga je vzelo, da je prišel v Omsk in od tam je potreboval osem mesecev do Petrograda in do finske meje.

Ponovite naročnino na "Prosveto."

O MIRU GOVORE!

ZA VOJNO V ZRAKU SE PRIPRAVLJAJO.

Čudna, zelo čudna so danes pota diplomatov.

Washington, D. C. — Med tem ko govore o znižanju oroževanja na morju in na suhem, so ljudje dne 5. decembra v Washingtonu lahko opazovali, s kakšnimi stroji se bodo bojevale bodoče vojne.

Člani komiteja, ki reprezentira pet velesil, so stopili iz mornariške palače, a lahko so opazili mornariško zračno ladijo C-5, ko je plula nizko in se kretala sem in tje kot raca na vodi. Bila je to ladija, ki je napolnjena s plinom, kateri se pridobiva iz helija. Ta plin se ne zapali in tudi ne eksplodira.

Britski admiral je zrl v novo prikazen in je izjavil: "Zelo interesantno. Kakor razumem, se nahaja helij le v Združenih državah."

"Dozdaj so ga odkrili samo v Ameriki," je odgovoril ameriški admiral Moffet.

Zdaj so stopili britski, japonski, francoski in italijanski zrakoplovni eksperti naprej in čestitali admiralu Moffetu na novi iznajdbi. Kako so občutili v srcu, tega niso povedali, kajti ljudje, ki so dodeljeni diplomatičnemu štabu, so tako izurjeni v govorjenju, da ima jezik navadno dva pomena, kadar govore.

Pododsek, ki se peča z bojnimi sredstvi v zraku, je zaključil sejo, ko je bil preliminarni razgovor končan. Ko je pododsek izvedel, da Moffet podpira Hughesa, da ne bo za omejitev strojev, ki služijo za bojevanje v zraku, ker se vsak komercijalni stroj lahko spremeni v bojno mašino, so gospodje rekli, da niso pripravljeni, da se o stvari debatira še dalje.

Eksperti, ki pazno slede razpravam o znižanju oroženja na morju in na suhem, govore, da bodo v bodoči vojni igrali glavno vlogo stroji, ki služijo bojevanju v zraku. Značilno je, da se razgovarjajo, katerim bojnim strojem bo odkazana glavna uloga v bodoči vojni, ko v eniinlati sapi zatrjujejo, da so prišli na konferenco, da razpravljajo o miru.

Kako strašna bo bodoča vojna, pa govore govorice o glavnem orožju v bodoči vojni. Bojne ladije so lahko napravile veliko škode, veliki topovi so marsikaj porušili, zračna brodovja, oborožena s strašnimi eksplozivnimi in plinskimi bombami bodo pa spremenila po cela mesta v grobljo kamenja in veliko pokopališče, na katerem bodo mrliči trohneli kar vrhu zemlje, ker ne bo nikogar, ki jih pokoplje. Taka se prerokuje bodočemu človeškemu rodu. Pri vsem tem prerokovanju se pa oblastniki trkajo po prsih in kriče na ves glas, da živimo v dobi krščanske civilizacije.

Književne vesti.

Ameriški družinski koledar za leto 1922. Osmi letnik. Izdala in založila Jugoslovanska delavska tiskovna družba v Chicagu, Ill. Cena 75 centov.

Dobro blago se samo hvali. To velja tudi za Ameriški družinski koledar. Slovenski delavci v Ameriki dobro poznajo to knjigo, saj so pokupili že sedem letnikov, torej bodo z enako zadovoljnostjo segli tudi po osmem.

Koledar je poln leposlovnega čtiva: pesmi, črtic in vsebuje tudi kar dve igri, in sicer Ivan Molekovo tridejansko dramo "Trije kralji" ter Fr. S. Tavčarjevo dvodejansko satiro "V uredništvu"; obe sta primerni za uprizoritev na naših malih odrih. Dalje je dovolj poučnih razprav. Med črticami je vredno omeniti Jože Zavertnikovo "Ločena od mize in postelje" in Anatole Francevo "Crainquebille", katero je prilično dobro prevel Joško Oven.

Koledar je poln lepih slik. Uredništvu je treba čestitati na izbranju krasnih alegoričnih slik, s katerimi se odlikuje koledar vsako leto, toda letos se je nedvomno prekosil.

Skratka, knjiga je natrpana z raznovrstnim gradivom, ki bo nedvomno zanimalo čitatelje.

Čitateljem "Prosvete" toplo priporočamo Ameriški družinski koledar. Cena je naravnost malenkostna za takšno knjigo. Naroča se pri upravništvu "Proletarca", 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Kako izgledajo mehiški banditje.

Mehiko, Meh. (Fed. Press. Max Worth). — Prišel sem v Mehiko z občutki, da prav slabo postoji za mojo varnost. In ker nisem imel veliko izgubiti, čeprav padem banditom v roke, sem še toliko bolj počutil željo, da se vrnem s tem, kar imam, zopet v Združene države.

Ko sem dospel na mehiško mejo, sem se najbolj ustrašil, da se Mehikanci ne poslužujejo papirnatega denarja, ki se lahko skrije v kakšnem raztrganem žepu, ampak rabijo samo zlati in srebrni denar. Ker sem prišel iz dežele, v kateri celo vknjižene obveznice niso varne in jih drže v jeklenih shrambah pod ključem in dobro zastražene, sem mislil, da mora ta svetla kovina obrniti nase pozornost vsakega mehiškega tatu.

Hodil sem okoli po glavnem mestu Mehike zelo malomarno, pa vendar nisem bil oropan. Sploh nisem slišal o nobeni tatvini, pa tudi nisem videl v časnikih z debelimi črkami tiskanih napisov o ropih.

Čudil sem se temu pojavu in vprašal sem sebe: "Ali so ropi v tej deželi tako številni kot igranje na kocke in tihotapstvo z opojnimi pijačami v naši deželi, da že več ne poročajo o njih v časnikih?"

Ko sem stopical okoli po notranjem mestu, kjer sta doma industrija in trgovina, sem opazil, da hodijo ljudje, ki nosijo male vrečice na hrbtu. Opazil sem, da so vreče težke, a minilo je precej dni, da se je radovednost tako povečala, da sem vprašal te ljudi, kaj vendar nosijo na hrbtih v vrečah. Izvedel sem, da sta v njih srebro in zlato. Tukaj v glavnem mestu Mehike so hodili ljudje, ki so nosili zlato in srebro, vredno več tisoč dolarjev, in straža jih ni spremljevala. Če bi se kaj takega zgodilo v našem mestu, tedaj bi roparji zastavili pot s svojimi avtomobili prve vrste. Mogoče bi bila konkurenca med roparji in tolovaji tako velika, da bi žrtev odnesla srečno pete, ko bi se tolovaji in banditje suvali med seboj, kdo ima pravico do ropa.

"Ali je to tista Mehika, ki je prepojena z banditi?" sem vprašal samega sebe.

Ali to še ni bil konec čudežev! Obiskal sem glavni stan narodne železnice. Ko sem stal pred poslopjem, pridrdra ekspresni voz in voznik je vrgel nekaj malih vreč na tla in je pognal konja zopet naprej. Vreče so ostale brez straže. Več ljudi je stalo okoli, drugi so pa šli mimo.

Meni je bilo že znano, kaj je v teh malih vrečah, mojemu ameriškemu prijatelju so pa bile nekaj novega, nepoznanega.

"Kaj pa je v teh vrečah?" me je vprašal.

"Zlato," sem odgovoril.

"Vraga! Kaj poveš!" je odgovoril z ameriškim patosom.

"Well, če mi ne verjameš, pojdi tjekajle, pa se prepričaš," sem mu odgovoril pojasnjevalno.

Pristopil je k vrečam in sunil eno z nogo. Zaslišal je žvenketanje zlata. Zdaj je vedel, kaj je v vrečah.

"Well," je dejal počasi in zategnjeno, "mislim" — da mi ni treba povedati, kaj je še dodal.

Taka je Mehika! Dežela revolucij in terorja, dežela, v kateri se ne spoštujeta človeško življenje in lastnina. V duhu sem premišljeval mnoge zgodbice, ki sem jih čital v dnevnikih "New York Times" in "Chicago Tribune." In pogledal sem zopet na vreče, polne zlata, ki so ležale na hodniku brez straže.

Nekaj časa je minilo in prišel je uradnik, ki je pobral vreče. Začel sem misliti. Prišel sem do zaključka, da sem bil nalagan. Včasi se mora tudi ameriško časopisje odstraniti od resnice. Vseeno sem pa bil prepričan, da je zlato varnejše v Mehiki, prepojeni z banditi, kot so obveznice svobode v zakonoljubnem New Yorku z njegovimi deset tisoč policaji.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

Miličarji ostanejo v južnem Coloradu. Coloradski governor Shoup je dejal te dni, da ga vse "prošnje, protesti, zahteve in grožnje" ne prisilijo, da bi umaknil vojaške čete iz okraja Huerfano, kjer so rudarji v stavki.

METEORITI.

Irski narod je majhen. Živi skupaj na enem otoku. Kljub temu je razdeljen v dva tabora, ki se neusmiljeno in barbarsko koljeta med seboj. Večji tabor je v boju z Anglijo za neodvisnost, toda manjši tabor pomaga Angliji pri klanju krvnih bratov. Kaj je vzrok tako veliki neslogi in sovraštvu med Irci? Vera!

Vera je razdelila Irce in v imenu vere se pobijajo med seboj. Z Anglijo imajo premirje že nekaj mesecev, ampak med seboj se koljejo dalje v interesu vere. Katolicizem in protestantizem! Katoličani vpijejo, da na otoku ne sme biti prostora za protestantovske Irce, in protestanti kriče, da ne sme biti za katoliške Irce. Ako se zgodi čudež, da jim Anglija podeli svobodo — in Anglija jim jo mora direktno dati, kajti Irci so preslabi, da bi si jo sami izvojevali — tedaj se bodo sami poklali, ako se prej ne spametujejo.

Strašen je verski fanatizem. Sužnost in blaznost sta njega posledici. Ljudstvo, ki trpi na tej duševni bolezni, ni zrelo ne sposobno za svobodo. Zato pa je še toliko hlapčevstva na svetu. Cerkev, in sicer vsaka brez razlike, je danes v službi največje reakcije, največjega izkoriščanja in največjih hudodelcev.

* * *

Takrat, ko je bilo veliko število liberti-bondov v rokah delavcev, je šla njihova vrednost navzdol. Danes, ko so brez malega vsi liberti-bondi v rokah bankirjev in drugih bogatašev, gre pa njihova vrednost navzgor. Mhm, še bomo kupili, še . . .

* * *

Francoski bankirji, ki so v strahu, da Nemčija bankrotira, ne smejo še obupati. V Ameriki imamo sodnike, ki objavijo prepoved — in stvar, ki se ima zgoditi, se ne zgodi. Ako se torej bankirji obrnejo na nas, jim posodimo takega sodnika. Bankrot Nemčije je malenkost vpričo strašnih kalamitet, ki so jih že preprečili ameriški "indžunkšni".

* * *

Italija se boji Jugoslavije in zato zahteva veliko armado. Jugoslavija se boji Črne gore in Albanije. Rumunija, Madžarska in Poljaka se boje Rusije in hočejo, da ima Francija veliko armado. Japonci so v strahu pred Filipinci in zahtevajo veliko floto. Koga se pa boji Švica? Najbrž nikogar. Do danes še ni zgradila niti ene bojne ladije.

* * *

Ako je washingtonska konferenca povzročila izgrede v Italiji, tedaj je papeževa molitev za uspeh konference res pomagala.

* * *

Nekoč je bilo mesto. Zelo lepo mesto. Imelo pa je slab sistem odtekanja nesnage; vsledtega je imelo precej bolezni. Nekega dne je eden mestnih očetov prišel na krasno misel. Predlagal je, da se vrši konferenca, ki naj zaključi, da nalezljive bolezni ne smejo več razsajati v mestu.

Ljudje so navdušeno zaplesali. Hura! Bolezni ne smejo več razsajati!

Toda bili so drugi ljudje, ki se niso strinjali. Rekli so: To je ekstremizem. Popolna odprava bolezni so sanje. Konferenca mora biti praktična; naj se odloči za omejitev bolezni.

In večina je pritrdila: To je prav! Bodimo praktični in omejimo bolezni.

Zbrali so se velikaši v mestni hiši in slovesno zaključili, da vsi bodoči bolezenski izbruhi v mestu morajo biti strogo omejeni.

Tedaj je nekdo vstal iz občinstva in dejal: Vaše besede ne zaležejo nič. Zakaj ne zgradite kanalov za odtekanje nesnage?

Groza in strah sta spreletela navzoče. Nekdo, ki se je prvi zavedel, je zatulil: Socialist! — Drugi so se opomogli. Da, da socialist! In gledali so s pomilovanjem na predrzneža. Ubožec! Najbrž mu nekoliko manjka. Graditi kanale? Kajpaše! Bedastoča! Da se upa kdo govoriti o takih grdih rečeh v visoki in spoštovani družbi! . . .

Govornik je zapustil hišo in mesto — zaničevan in pregnan. In konferenca je sklenila, da morajo imeti bolezni pamet.

In potem —

"Potema" ni bilo. Vsi meščani so pomrli vsled bolezni. — John Marvell.

K. T. B.

Vitez iz rdeče hiše.

(LE CHEVALIER DE MAISON ROUGE.)

ROMAN IZ ČASOV FRANCOSKE REVOLUCIJE.

Spisal Aleksander Dumas star. Prevel Ferdo Perhavec.

(Dalje.)

"Pridi, Lorin," je dejal Maurice, "pridi in oglej si to žensko; pahnjen si s prestola, Lorin; imam sedaj nekoga, ki ga imam raje nego tebe; zate bi dal življenje; zanjo, in to ni nič novega, zanjo sem žrtvoval svojo čast."

"Milostljiva," je spregovoril Lorin z resnostjo, ki je pričala o njegovi veliki ganjenosti, "skušal bom Maurica ljubiti bolj nego Vas, sicer neha on popolnoma ljubiti mene."

"Sedite, gospod," je odvrnila Genevieva smejoče.

"Da, sedi," je dejal Maurice, stiskal na desni strani roko svojemu prijatelju, na levi svoji ljubici in začutil v srcu ono blaženost, po kateri zamore sploh hrepeneti človek na tej zemlji.

"Ti torej nočeš več umreti, ne daš se več ubiti?"

"Kako to?" je vprašala Genevieva.

"O, moj Bog! kako nestanovitno bitje je človek," je rekel Lorin, "modrijani imajo popolnoma prav, ko zaničujejo njegovo lahkomiselnost! Ali morete verjeti milostljiva: tu je nekdo, ki je hotel včeraj v ogenj, ki je hotel skočiti v vodo, ki je izjavil, da zanj ni več sreče na tem svetu; in vendar ga najdem danes dobre volje, veselega, z nasmehom na ustnicah, srečnih lic, življenjem v srcu, pred bogato obloženo mizo. Res je, ničesar ni pokusil, toda to ne pomeni, da je nesrečen."

"Tako!" je vzkliknila Genevieva. "Vse to mu je rojilo po glavi?"

"Vse to in še drugo; pripovedoval Vam bom pozneje; toda v tem hipu sem grozno lačen, na čemer je kriv Maurice, s katerim sem moral sinoči tekati po vsem mestnem okraju Saint-Jacques. Dovolite mi torej, da se lotim Vašega zajutrka, ki se ga, kakor se mi zdi, ni še nihče dotaknil."

Za hip je jel Maurice sumiti; toda le za hip. Razun tega ga je Genevievina bolezen tako pretresla, da ni utegnil tolmačiti njenih besed.

"Res, prav ima!" je veselo Maurice vzkliknil, "zajutrkujmo! Nisem še ničesar zavžil, in Vi tudi ne, Genevieva."

Ko je izgovoril to ime, je Lorina ostro pogledal; ta ni trenil z očesom.

"Ah, uganil si torej, da je bila ona?" je vprašal Maurice.

"Pribogu!" je odgovoril Lorin in si odrezal velik kos gnjati.

"Jaz sem tudi lačna," je dejala Genevieva in mu ponudila krožnik.

"Lorin," je rekel Maurice, "sinoči sem bil bolan."

"Bil si več nego bolan, bil si blazen."

"No, zdi se mi, da se danes ti ne počutiš dobro."

"Zakaj?"

"Zložil nisi še verza."

"Ravnokar sem mislil na to," je odvrnil Lorin.

"Če z Gracijami Feb se oglaša,
Lira nebeško doni.
A struna takoj se ugaša,
Čim Venere čar jo temni."

"Dobro za začetek," je dejal Maurice v smehu.

"S tem se moraš zadovoljiti, ker bomo govorili o nekoliko manj veselih stvareh."

"Kaj je vendar?" je vprašal Maurice vznemirjeno.

"Kmalu bom na straži v ječi."

"V ječi!" je rekla Genevieva, "pri kraljici?"

"Pri kraljici . . . menim, da."

Genevieva je obledela, Maurice je nagubančil čelo in napravil Lorinu znamenje.

Ta si je zopet urezal kos gnjati, dvakrat večji nego prej.

Kraljico so bili resnično prepeljali v ječo, kamor ji hočemo slediti.

XXXIV.

Ječa.

Na oglu med Pont au Change in Quai aux Fleurs so se dvigali v času naše povesti ostanki stare palače svetega Ludovika, ki so jo kratko imenovali palačo, kakor so imenovali Rim mesto. Ohranila si je to vzvišeno ime, dasi so njeni edini kralji, ki bivajo še v njej, sodni pisarji, sodniki in pravdarji. Zraven so se naslanjala mračna, siva poslopja z majhnimi, omreženimi okni. To je bila ječa s posameznimi zapori, ki jih je namakala Seina s svojim črnim blatom.

Pod oboki nad vrati je visela ponoči svetilka z rdečo lučjo, znamenje tega mračnega kraja bolesti.

Na predvečer dneva, ko so Maurice, Lorin in Genevieva skupno zajutrkovali, je stresalo tlak obrežja in jetniške šipe zamolklo drdranje voza. Pred obočenimi vrati je ropot potihnil, orožniki so potrkali z ročem svojih sabelj; duri so se odprle in izstopila je neka ženska.

Takoj je zginila skoz vrata, odprta na stežaj. Trije ali štirje radovedneži, ki so ob svitu bakelj molili kvišku svoje vratove, da bi opazovali jetnico, so se kmalu zopet skrili v temi.

Ženska je ostala z orožniki pri prvih vratih; morala je še skoz neka nizka vratca, toda v tem je pozabila skloniti glavo in je z vso močjo zadela ob železni drog, ki se je nahajal nad vrati.

"Ali ste se hudo udarili, občanka?" je vprašal eden izmed orožnikov.

"Saj me nič več na svetu ne boli," je odgovorila mirno.

Stopala je dalje, ne da bi niti z besedico potožila svoje bolečine, čeravno se je pojavila nad obrvjo krvava sled.

V svojem naslonjaču, ki ga ni zapustil kljub žvenketanju omrežja in ropotanja voza, svest si svoje službe, je sedel jetniški ključar, po imenu Richard. Nosljal je svoj tobak, motril jetnico, odprl masten zapisnik in jel iskati pero na tintniku iz črnega lesa.

"Občan ključar," je dejal poveljnik eskorte, "vknjiži hitro njeno ime, kajti pričakujejo nas na občinskem uradu."

"Ah, saj ne bo trajalo dolgo," je dejal ključar, "imam hvala Bogu roko, ki je rojena za to! Povej svoje ime in priimek, občanka!"

Pripravljal se je, da vknjiži novodošlo jetnico, a medtem je stala za njegovim sedežem neka ženska, katere oči so izražale nekako dobrohotnost. Bila je soproga ključarjeva, občanka Richard. S skoro spoštljivo začudenim obrazom je opazovala damo, ki je bila tako žalostna, tako plemenita in ponosna. Jetnica je odgovorila:

"Marija Antoinetta — Ivanka Jožefa Lotarinška, nadvojvodinja avstrijska in francoska kraljica."

"Francoska kraljica!" je ponovila jetnica s prejšnjim glasom.

"Sicer imenovana vdova Kapet," je rekel poveljnik spremljevalne straže.

"Pod katerim teh imen naj jo vpišem?" je vprašal ključar.

"Kakor hočeš, samo da opraviš hitro," je odvrnil poveljnik.

Ključar je zopet sel v svoj naslonjač in z roko, ki je nalahko trepetala, napisal ime, priimek in nazive, kakor jih je omenila jetnica. Njegova soproga je še vedno stala za sedežem; usmiljenje, ki se ji je vzbudilo v srcu, je tako uplivalo nanjo, da je sklenila roki.

"Vaša starost?" je nadaljeval ključar.

"Sedemintrideset let in devet mesecev," je odgovorila jetnica.

Richard je zopet pisal, sestavil oznako in zaključil s posebnimi formulami in beležkami.

"Dobro," je dejal, "gotovi smo."

"Kam odvedemo jetnico?" je vprašal poveljnik spremljevalne straže.

Richard je zopet nekoliko ponosljal in pogledal soprogo.

"Ah!" je dejala, "nismo bili o tem še obveščeni in sami ne vemo."

"Torej poišči prostor!"

"Tu je posvetovalnica," je dejala soproga.

"Hm, zelo je velika," je mrmral Richard.

"Tembolje; če je velika, lahko postavimo straže vanjo."

"Torej naj bo posvetovalnica," je dejal Richard, "toda za sedaj ni možno stanovati v njej, kajti je brez postelje."

"Res je," je dovrnila soproga, "na to nisem mislila."

"Ba," je omenil neki orožnik "jutri prinesemo posteljo in do jutri ne bo trajalo dolgo."

"Sicer lahko prenoči občanka v najini sobi, kajneda soprog?" je dejala Richardova.

"No, in midva?", je vprašal ključar.

"Midva ne pojdeva leč; noč mine kmalu, kakor je dejal občan orožnik."

"Torej odvedite občanko v mojo sobo," je rekel Richard.

"Medtem nam napišete sprejemni list, kajneda?"

"Dobite ga, ko se vrnete."

Richardova je vzela luč, ki je gorela na mizi, in stopala naprej.

Marija Antoinetta ji je sledila, ne da bi spregovorila besedice, mirna in bleda kot vedno; za njo sta stopala dva jetniška hlapca, katerima je dala Richardova znamenje. Pokazali so kraljici posteljo, preko katere je Richardova naglo pregrnila dve rjuhi. Hlapca sta se postavila pred izhode; nato sta vrata dvakrat zaklenila, in Marija Antoinetta je ostala sama.

Šele naslednjega jutra so kraljico premestili v posvetovalnico, ki je obstajala iz velikega čveterokotnika, čigar vrata so vodila na hodnik. Čveterokotnik je bil po svoji dolžini razpredeljen z neko pregrajo, ki ni segala do stropa.

En oddelek je bil namenjen stražnikom, drugi pa kraljici; v obeh se je nahajalo po eno okno, omreženo z debelimi, železnimi drogi. Mesto vrat je ločila kraljico od stražnikov španska stena. Tla so bila iz opeke. Stene so bile nekdaj okrašene z okvirjem iz pozlačenega lesa, odkoder so še viseli ostanki zavese, posejane z lilijami. Postelja nasproti oknu in stolica sta tvorili vso opremo kraljevskega zapora.

Ko je kraljica vstopila, je zahtevala svoje knjige in svoje delo; prinesli so ji revolucijo na Angleškem, ki jo je pričela čitati v Templu, in njeno vezenino.

Orožnika Duchesne in Gilbert sta se utaborila v celici, nahajajoči se poleg. Občinski urad je določil ta moža, ker sta bila poznana kot dobra patriota; ostati sta imela stalno v njeni celici, dokler bi ne bila razglašena razsodba nad Marijo Antoinetto.

Kraljica je zvedela to odredbo že prvega dne iz pogovorov obeh mož, od katerih je tupatam čula polglasno besedico. Obhajala sta jo veselje in nemir, kajti ta moža sta morala biti zelo huda sovražnika kraljestva, ker sicer bi ju ne bili postavili na to mesto. Z druge strani so imeli njeni prijatelji več prilike, da bi lažje podkupili dva gotova, znana stražnika, kakor sto vedno se menjajočih straž.

V prvi noči je eden izmed orožnikov kadil; tobakov duh je prodiral skoz odprtine v španski steni in zelo nadlegoval nesrečno kraljico, ki ji je zla usoda še bolj poostrila čute, mesto da bi jih bila otopila.

Napol omamljena od neprijetno dišečega puha in vsa izmučena od žalostnih misli, je kraljica bdela na svojem ležišču in poslušala, kako neprestano cvili neki pes. Spoznala je glas ubogega, zvestega Blaka, ki je sledil svoji gospodinji do duri jetnišnice, in ko so ga odpodili, zvesto vztrajal kakih deset korakov od straže.

Prihodnjega jutra je vstala kraljica že ob zori in se oblekla. Sedeč pri omreženem oknu, čigar motna in modrikasta svetloba je obsevala njeno shujšano roko, je kraljica navidezno čitala, toda njen duh je plaval daleč proč od knjige.

(Dalje prihodnjič.)

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, da nam je nemila smrt vzela našega nepozabnega ljubega in skrbnega očeta in soproga

Frank Selišnika.

Rojen je bil dne 2. avg. 1870 lt. v Lučah, pri Ljubnem v Savinski dolini, na spodnjem Štajerskem. Umrl je v starosti 51 let. Tukaj zapušča mene žalujočo soprogo, in pet nedoraslih otrok, in v Sublet, Wyo., pa brata.

Obolel je 22. nov. in 27. nov. 1921 je pa zaspal za vedno.

Pogreb se je vršil 30. nov. ob 9 uri dopoldne iz hiše žalosti.

Lepa hvala Društva Triglav štev. 168 S. D. P. Z., katerega član je bil, kakor tudi vsem znancem in prijateljem, za mnogo številno vdeležbo pri pogrebu. Hvala lepa tudi članom International Union M. M. S. W. št. 193 za krasni venec, katerega ste položili na krsto in mu izkazali zadnjo čast bratstva. Lepa hvala vsem tistim, ki ste ga obiskali in nam pomagali za časa njegove bolezni, kakor tudi vsem tistim, ki ste ga obiskali pri mrtvaškem odru, in me tolažili v tej grenki žalostni uri. Še enkrat lepa hvala vsem skupaj, tebi pa nam nepozabni oče in soprog želimo počivaj mirno v hladni Ameriški zemlji.

Žalujoči ostali Antonija Selišnik, soproga; Fany, Rozy, Mimy, Frank in Tony, otroci; in brat Anton, Chisholm, Minn.

IŠČEM SVOJEGA BRATA

Marko Simonich (Dutch). Slišal sem, da se nahaja nekje v državi Nevada. Prosim, cenj. rojake po Zdr. državah, če kdo ve za njegov naslov, naj mi ga naznani, ako bo pa sam čital ta oglas, naj se javi svojemu bratu, ker sporočati mu imam dosti novic, posebno iz starega kraja. Moj naslov:

EDUARD SIMONICH,
Timber Butte, BUTTE, MONT.

"PIJONERSKI" TRINERJEV STENSKI KOLEDAR ZA 1922.

Pošiljanje Trinerjevega stenskega koledarja za 1922 se je ravnokar pričelo. Krasno artistično delo v naravnih barvah in bogat v ideji. Okrog glavne srednje slike NAPREDKA prijazno stopnjevaje višje je devet manjših slik, kjer se nam predstavlja raznih držav slavne pijonerje: Združene države predstavlja Fultonova prva ladja, Čeho-Slovakijo Komenijus, ki je prvi upeljal ljdsko šolo, Polska s svojim Kopernikom, ki je pronašel, da se zemlja suče okrog solnca in Madama Curie pijonerka pri iznajditvi radiuma, Italijo in Jugoslavijo predstavljata iznajditelja električne vede, Volta in Tesla, Bavarska s svojim X-žarniškim iznajditeljem Roentgen. Tu vidimo tudi Joseph Trinerja slavnega iznajditelja Trinerjevega grenkega vina. Stenski koledar je zelo krasna slika za vsako hišo. Pošljite nam 10 centov za pokritje pošiljatvenih troškov in (naslovite na: Joseph Triner Company, 1333 So. Ashland ave., Chicago, Ill.) ter ne pozabite opomniti vašega lekarnarja ali trgovca z zdravili naj se dobro založi s Trinerjevimi zdravili še posebno pa s Trinerjevim grenkim vinom.

(Adv. Dec. 7)

Sprejme se, krojaški pomočnik, ki je zmožen delati male kose. Plača se po dogovoru!

ANTON GRADISHAR,
Krojaški mojster,
(Adv.) ELY, MINN.

LOOK OUT ZA PIJAČE.

katere so zdrave kot je Triglav čaj vrsti prejden greste k počitku, zavoj 15c. TERPOTEC zavoj 75, RMAN zavoj 75c. 1000 ROŽE zavoj 75c, Encian (GENTIAN) zavoj 75c, in druga zelišča v zalogi. BRINJE iz starega kraja po 15c funt, 125 funtov $11.90. Naročite iz Chicago, s tem se prihrani na vožnji. PRAŠEK od vina (vine stein) po $3 funt zadostuje za 40 galonov najboljše kisle pijače ze šojo. SUGAR Coloring (Short Pint) $1.50. GAUGE (MERO) za alcohol autoradiator in za vse tekočine, ki imajo proof vsaki meri manj kot pol grada pa do 200 gradov, stane $3.50. Pišite po zastopništvo za prodajati Gauge, velik komišen. Vse cene vsebujejo tudi poštnino, samo malt in hmelje ne. Naročil se ne pošlje, ako niso naprej plačana.

A. HORWAT, 1903 W. 22nd St., Chicago, Ill.

F. KERZE
6033 St. Clair Ave.,
CLEVELAND, O.

S. N. P. J. društvom:
Kadar naročate zastave, regalije in drugo, pazite na moje ime in naslov če hočete dobiti najboljše blago za najnižje cene.
Načrti in vzorci ZASTONJ.

ZASTAVE
VICTOR NAVINŠEK,
Regalije in vse društvene potrebščine.
Garantiramo delo in blago. Izdeluje po zmernih cenah vaš rojak
221 GREEVE ST., CONEMAUGH, PA.

GROZDJE, GROZDJE, GROZDJE!

Newyorško črno, zmečkano pripravno takoj v ledenih shrambah (cold storage) za vsakovrstne pijače, stane 48 galonov sod $45.00, 30 galonov sod $30.00 in 15 galonov sodček stane le $18.00. Z naročilom naj se pošlje tudi denar in pravilno napisan naslov na: Mr. M. Kraínz, P. O. Davis, W. Va. (Adv.)

PROLETAREC
je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati, ker vam kaže pravo sliko socializma.
Naročnina znaša $2.50 na leto, $1.50 za pol leta.
Naslov: PROLETAREC, 3639 W. 26th St., CHICAGO, ILLINOIS
Pišite po naš cenik knjig.

Kadar potrebujete, pokličite
JOHN C. FRISKEL,
pogrebnika v Frontenac, Kans., Motor Ambulance,
Telefon 5125.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjaš z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse blago za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.

ANTON ZORNIK,
Herminie, Pa.

JOS. ŽELE
Slovenski pogrebnik,
6502 St. Clair Ave.,
Cleveland, Ohio.
Telefon Princeton 969.

NAŠIM ODJEMALCEM IN PRIJATELJEM

Prošli mesec smo izplačali za obresti svoto $17,000.00 našim vlagateljem. Ali ste vi dobili vaš delež? Ako ne, tedaj pričnite in vložite vašo hranilno vlogo v naši banki in vaš delež se vam bo izplačal na prihodnji obrestni dan. Zapomnite si, da lahko pričnete z čisto malo svoto na vašo željo.

Kar se tiče slabih časov, vedno je temu predno solnce izide in v trgovini je navadno najslabše takrat, ko prihajajo boljši časi.

Mi želimo, da poslujete v bančnih zadevah pri nas in smo vsak čas pripravljeni postreči vam v vseh zadevah, ki jih izročite nam. Vaš rojak J. Osbolt je tukaj, da vam postreže, oglasite se pri njem.

Odprto dnevno od 9 do 3 ure; ob sredah zvečer od 7 do 8 ure; v sobotah zapremo ob 1 uri popoldne.

First National Bank,
Chisholm, Minn.

Imam na zalogi
Nove Importirane
LUBASOVE HARMONIKE
nemško in kransko uglašene, chromatične, tri in štirivrstne, dvakrat, trikrat in štirikrat uglašene.
ALOIS SKULJ,
323 Epsilon Place,
Brooklyn, N. Y.

UPRAVNIŠTVO

opozarja vse naročnike in druge čitatelje, naj nikar ne kupujejo nobenih posebnosti iz posameznih oglasov, ki se nahajajo v listu, ker nekteri so direktno zapeljivi. Vsak naj bo zelo previden in se vselej, če le mogoče predno kaj kupi iz oglasov, prepriča. Za vse oglase so odgovorni le oglaševalci sami, nobene odgovornosti ne prevzame upravništvo in ne lastnik lista. Oglase imamo zato, da nam pomagajo plačati list, kateri je vsak dan dražji v tiskarni in vse povsod. Torej bodite previdni, če se pa nabrišete, tedaj vse to pripišite sami sebi in ne nam.

Upravitelj.

Vi si lahko prihranite vse dvome o vašem denarju s tem, da ga vložite v našo hranilnico.

Naše vloge so jamčene. Mi pošiljamo denar v Evropo

THE MINERS STATE BANK
Frontenac, Kansas

John Beitzinger, Pres.
Chas. Fedell, blagajnik.

NAD 63 LET V RABI ZA GOJENJE OTROK.

Nad 29,000 mater je pisalo na Borden družbo o čudovitih uspehih doseženih vsled hranjenja otrok s Borden's Eagle Brand Condensed Milk. Ako vaš otrok ni v dobrem stanju, tedaj poskušite Eagle Brand pri njem.

V današnji izdaji lista je oglas prave otročje hrane. Odrežite ta kupon in ga pošljite na The Borden Company, na kar bodete prejeli zastonj vsa navodila kako hraniti otroka z Eagle Brand—z knjižico v korist otrokom.—(Adv.) (Dec. 7).

LJUDJE S KILO

Vržite stran Vaše pasove

Tisoče ljudi s kilo je zadobilo veliko odpomoč s uporabe STUART'S novo iznajdene PLAPAO podlage. Kar enostavno zavrzite vse vaše pasove preč s jeklom, gumijem in drugimi obvezami ki vas šegetajo. Naj vam mi pošljemo naš

Zastonj na poskušnjo Plapao

Ne računamo ničesar zato. Dajte da vam pošljemo dokazov, kaj so že vse PLAPAO PODLAGE storile dobrega drugim. Pošljemo vam knjigo o kili, kjer so rasna pojasnila o ti bolezni. Mi imamo zapriseženo izjave iz vseh krajev dežele, kjer se trdi, da je PLAPAO PODLAGA pomagala vrediti kile. NE ČAKAJTE, NE ODLAGAJTE. Pošljite nam vaše ime in naslov še DANES. Mi vam pošljemo zastonj na poskušnjo naš "FREE TRIAL PLAPAO" in knjigo o zdravljenju kile. Naslovite na PLAPAO CO., 3369 Stuart Bldg. St. Louis, Mo.—(Adv.)

30

WASHINGTON

je glavni sedež Združenih držav in je tudi sedež urada za izdajo patentov in naš veliki slovenski urad se nahaja SAMO v Washingtonu, blizo patentnega urada, tako da mi lahko vse osebno opravimo vaše patentne potrebščine POPOLNOMA TOČNO, POŠTENO IN PO NIZKI CENI.

A. M. Wilson, Inc.
Successors to the late A. M. Wilson
PATENTS
312 Victor Building,
WASHINGTON, D. C.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Dec. 31-21) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen, vsled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnino za celo leto je $5.00 in za pol leta pa $2.50. Člani S. N. P. J. in S. D. P. Z. plačajo za pol leta $1.90 in za celo leto $3.80.

Za mesto Chicago je za leto $6.50, pol leta $3.25.

Za Evropo stane za pol leta $4.00, za vse leto pa $8.00.

Tednik stane za Evropo $1.70.

Naročnino lahko tudi sami pošljite na naslov:

UPRAVNIŠTVO
"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

OFICIJELNA NAZNANILA S. N. P. J.

ZA OBRAMBO KOČEVARJEVIH ITALIJANSKIH TOVARIŠEV SO ŠE DAROVALI:

Darovalo dr. "Illinois", štv. 47, SNPJ, v Springfield, Ill.	$ 10.00
Nabrano med tamošnjimi rojaki in člani istega društva	5.93
Poslal John Gorshek.	
Darovalo dr. "Slovenska Zastava", štv. 54, SNPJ., v West Newton, Pa.	3.00
Nabrano med člani istega društva	3.50
Poslal Joseph Jovan.	
Nabrano med Slovenci in Italijani v Virden, Ill.	25.50
Poslal Frank Ilerič.	
Darovalo dr. "Danica", štev. 124, JSKJ, v LaSalle, Ill.	5.00
Poslal John Rezen.	
Darovala lokalna organizacija premogarske unije v Fitz Henry, Pa.	25.00
Poslal Frank Juvan.	
Darovalo Slov. Sam. Podp. Dr. "Edinost", v LaSalle, Ill.	5.00
Poslal John Novak.	
Darovalo dr. "Slovenec", štv. 68, v Racine, Wis.	5.00
Poslal Frank Jelenc.	
Darovalo dr. "Johnston", štv. 91, SNPJ., v Johnston, Ill.	10.00
Poslal Paul Cempre.	
Darovalo dr. "Savinska Dolina", štv. 301, SNPJ., v Mascoutah, Ill.	3.00
Poslal F. Švajger.	
Skupaj	$100.93
Prejšnji izkaz	56.55
Skupaj do sedaj poslano na gl. stan SNPJ	$157.48

Vincent Čainkar, predsednik SNPJ.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA.

Tajnikom društev SNPJ in S. D. P. Z. in delegatom združitvene konvencije se naznanja, da smo razposlali eno kopijo broširanega zapisnika združitvene konvencije vsakemu društvu in vsakemu delegatu. Nekaterim delegatom nismo poslali zapisnika, ker iz imenika delegatov niemo mogli dobiti vseh naslovov. Nekateri so prišli na konvencijo, ne da bi bili naznanjeni gl. uradu. Delegatje, ki niso prejeli zapisnika, naj se torej naznanijo nam, na kar jim pošljemo po eno kopijo. —

Nadalje smo razposlali vsem društvom SNPJ in SDPZ mesečna poročila članskega in mladinskega oddelka za leto 1922. Vsakih smo poslali po 12, da bo dovolj za polovico leta 1922. Obenem smo razposlali lestvico in po eden hitri računar vsakemu društvu. Če katero društvo ni prejelo omenjenih potrebščin, naj naznani gl. uradu, da jim pošljemo ponovno.

Znaki in žepni koledarji še niso izgotovljeni. Ko jih dobimo, bomo to naznanili v listu, in do tedaj ni treba naročati. Pisalni papir (200 iztisov in 100 kuvert) je razposlan na vsa društva SNPJ. Društva SDPZ, ki bodo dobila številke po 1. jan. 1922, bodo prejela pisalni papir pozneje. Društva SDPZ, ki niso še poslala gl. uradu "Informacijske listine," naj to store takoj, ker če tega nimamo, nam je nemogoče urediti imenik.

Mathew J. Turk, gl. tajnik.

IZ URADA PREDSEDNIKA GLAVNEGA POROTNEGA ODSEKA.

Brat John Savnik, član društva Triglav, štev. 2, v La Salle, Ill., je obtožil brata Josef Radija, člana ravno istega društva, kršenja člena X točka 3. Društvo Triglav je nato brata Radija za kazen izobčilo. Brat Radij je vzel priziv in vršila se je društvena porotna obravnava, pri kateri pa se ni dobila potrebna dvetretjinska večina navzočih članov da li spozna brata Radija z glasovanjem krivim kršenja zgoraj omejene točke pravil. Na kar je bil brat Radij sprejet nazaj v društvo.

S tem pa ni bil zadovoljen tožitelj brat Savnik in je vložil priziv na glavni porotni odsek proti društvu Triglav. Glavni porotni odsek je zadèvo pozorno pretresel, ter je bil sprejet sklep, da brat Radij ni kriv kršenja točke, na podlagi, katere ga je tožitelj obtožil.

Najglavnejši razlog, da je bil sprejet tak sklep, je ta, ker so se že merodajne civilne oblasti bavile s tem slučajem in je bil brat Radij od njih popolnoma vsake krivde oproščen. Če bi ga glavni porotni odsek sedaj spoznal krivim čina, katerega je brata Radij pristojna oblast oprostila, in če bi ga še celo kaznovali z izobčenjem, bi to lahko dalo povod tožbi, katero bi jednota morala zgubiti. Naloga glavnega porotnega odbora pa ni, da bi isti sprejemal sklepe, ki bi dali povod tožbam, temveč njegova naloga je, da varuje koristi jednote in članstva.

To je bil glavni vzrok, da se je brat Radij spoznal nekrivim in da je bilo sklenjeno, da ostane še naprej član društva in jednote.

John Underwood,
Martin Železnikar,
Jos. Radišek,
Frank Somrak,
Martin Oberšan.

DOPISI.

Robinson, Pa. — Iz naše naselbine gotovo še ni bilo ničesar poročanega v nijednem slovenskem listu. Kar je nas Slovencev in Hrvatov v naselbini, se jako dobro razumemo medsebojno. Staroslovanska navada je že bila, da so bili medsebojno gostoljubni in pri obiskih drug drugemu izkazovali gostoljublje.

Primoran sem tudi nekoliko opisati o našem novo ustanovljenem društvu "Jelačič" št. 440 SNPJ, ki že sedaj dobro napreduje; a toliko bolje bi lahko bilo, ako bi bili bolji časi, vsaj tako naprimer, kot je bilo pred par leti. Novoustanovljeno društvo Jelačič je na svoji zadnji seji sklenilo, da priredi plesno veselico na domu Antona Pojeta. Svirala bo godba hrvatskih tamburašev društva Jelačič, zato opozarjam vse rojake od blizu in daleč, da pridejo na veselico dne 10. decembra. Obračam se do dosedanjih društev, da priskočite na pomoč novoustanovljenemu društvu in tudi mi ne bomo štedili z obiski, kadar boste priredili kaj podobnega v blagodejne namene v prid našim organizacijam. Vsi znanci in krajevna društva nam priskočite na pomoč. Nikomur ne bo žal za par grošev, ki jih bo potrošil pri udeležbi a bo imel pri tem dober zabavni večer. Torej na svidenje v soboto pred božično veselico. Za vse bo preskrbel odbor. Vstopnina je $1 za moške, ženske pa so proste. — **Tajnik društva št. 440.**

Ely, Minn. — Ni ga zdravila, ki bi zacelé rane, katere stori smrt s tem, da iztrga družini, otrokom skrbnika in reditelja bodisi že očeta ali mater v tisti dobi, ko jih najbolje potrebujejo. Ali, slovenske podporne organizacije so tisti "samaritan", ki daje prvo pomoč onim sirotam, katerih stariši so bili zavarovani v podporni organizaciji. Smrt nima počitka, zatorej priporočam rojakom in rojakinjam da se zavarujejo dokler ni prepozno. Zadnja, združevalna konvencija S. N. P. J. v Clevelandu, Ohio., je sklenila, da s prvim januarjem, 1922 odpade pristopnina v jednotino blagajno, nadalje je bilo tudi sklenjeno, da prične jednota izdajati mladinski list, katerega bodo dobivali vsi oni, ki imajo zavarovane otroke pri S. N. P. J. brezplačno, kar je vsekakor upoštevanja vredno in pa v napredek jednota. Pristopajte k Slovenski narodni podporni jednoti ter vpisujte vanjo tudi vaše otroke, ker S. N. P. J., je ena med najmočnejšimi slovanskimi podpornimi organizacijami v Ameriki.

Priporočala bi tudi, da naj ženske pristopajo k ženskim in moški k moškim društvam, kajti ženske pri moških društvih so takorekoč mrtve in brez vsake aktivnosti za jednoto. Poleg tega se pa članica, ki je pri ženskem društvu vseeno nekaj naučí, če se redno udeležuje mesečnih sej. S tem, da je nam dana politična pravica, je naša dolžnost, da se čimveškrat skupaj snidemo, če tudi na društvenih sejah. Pri društvah volimo uradnice, kar nas uči in spominja na druge volitve.

Dne 11. decembra, točno ob 2 uri popoldne na redni seji društva Jutranja zora se vrše volitve uradnic za bodoče leto.

Pozivljam vse članice društva "Jutranja zora," da se seje polnoštevilno vdeleže. Katera se seje ne udeleži brez opravičenega vzroka, bo kaznovana. Sestre, udeležite se volitve, ker ako bomo izvolile dober odbor bomo imele tudi dobro društvo in napredek bo v njem. Največkrat je društveni napredek odvisen od odbora.

Rojakinjam, ki niso še v nobenem društvu priporočam, da pristopijo k društvu Jutranja zora, katerega seje se vrše vsako drugo nedeljo popoldne v prostorih Jugoslovanskega narodnega doma. — **Frances Vider**, tajnica.

La Salle, Ill. — Ne bom opisoval delavskih razmer, ker so preslabe. Podjetniki nas pustijo takrat na delo, kadar se jim poljubi in vse njihovo početje je kakor igranje z nami.

V društvenih ozirih smo na dobrem. Agitirali smo do zadnjega, da je sedaj že težko dobiti rojaka, ki bi ne bil član pri kakem društvu SNPJ. Člane društva Sokol št. 96 opozarjam, da se udeležijo prihodnje seje, ki se vrši dne 11. decembra. Člani omenjenega društva ste se tekoče leta še precej udeleževali sej, zato se nadejam, da sedaj ne boste izostali. Na dnevnem redu seje bodo zelo važne točke in, poleg tega volitev odbornikov za prihodnje leto. Priporočam vam, da izvolite društveni odbor, ki bo deloval za društvo in jednoto. Člani, ki še niste poravnali mesečnega asesmenta, storite to do 24. decembra, da bo sedanji tajnik lažje uredil društvene knjige za nov račun po Novem letu in ne bo mogel novoizvoljeni reči, da niso bile društvene knjige v redu. Člani dr. Sokol št. 98, upoštevajte to naznanilo in pridite vsi. — **Frank Kotar**, predsednik.

Collinwood, O. — Dobrega nimam poročati iz naše slovenske naselbine. Prvo kar je pogoj našega delavskega življenja je delo samo in zaslužek, o tem pa lahko vsak sam sluti kako je v sedanjih časih.

V nedeljo dne 11. decembra se bo vršila letna seja našega društva št. 53, kjer bomo imeli sklepati o dokaj važnih zadevah, ki se tičejo društva. — Naše društvo šteje danes 235 odraslih članov in 90 članov mladinskega oddelka. Priznati moram, da je to lep društveni napredek ter nadejamo se, da se bo v bodoče društvo še bolj razširilo, posebno ker dobimo prihodnje leto lepo število bratov in sester SDPZ, katere že naprej pozdravljamo.

Bratje in sestre, vsak izmed nas dobro ve, da mi delavci samo z ljudskimi šolami imamo, ako sprejmemo tajniški posel, precej težav. Mnogokateri izmed nas sicer misli, da tajnik nima pri društvu posebnega dela. Toda dela ima dovolj, kar pa največ povzročamo sami. Kdor ne veruje, ima ravno sedaj priliko, da poskusi sam. Samo zato, ker premalo upoštevamo društvene seje in se ne oziramo dovolj na jednotina pravila, ima tajnik toliko posla pri društvu. Bratje, red in točnost pri društvu sta dve stvari, kateri bomo morali vse bolje držati. Mi vsi, ki smo pristopili k društvu, smo na prvi seji obljubili drugemu članstvu v priče predsednika, da bomo ostali zvesti in točni ter da bomo gledali, da bo imel društveni tajnik mesečnino v rokah vsaj do 24. v mesecu. Marsikomu je sedaj vse to deveta briga. Koliko članov je vsled svoje malobrižnosti suspendiranih. Mar mislite, da to ne da je tajniku obilo posla? Bratje, zakaj bi mi ne odpravili tega nereda, ki povzroča nepotrebne sitnosti tajniku in pogosto tudi nam?

Naša prva dolžnost je, da se udeležujemo sej, tam poravnamo mesečnino in se seznanima s ukrepi storjenimi na društvenih sejah. Na sejah slišimo poročila raznih odborov kakor je odbor za S. N. D. — Pri udeležitvi seje dne 11. decembra vam priporočam vsem že naprej, da glasujete za nadaljnih 10c mesečno, da bomo lahko vsaj enkrat v svojih lastnih prostorih. — Na seji boste slišali br. predsednika poročati o stanju bratov, koliko je bolnih, pokodovanih, ali če kateri umrje. Veliko jih je med nami, ki ne gledo o smrti brata ali sestre in znajo šele takrat, kadar jih obvesti tajnik, da mora plačati vsak član po 25c za pogrebne stroške. Član v takem slučaju dosti gleda zakaj mora plačevati in tajnik mora zopet njemu, kakor je že mnogim članom, posebej raztolmačiti, zakaj bo kvoder. Vidite, tako nepravljamo brez potrebe tajniku dela.

Člani so, ki se kot bolni javijo tajniku in vzamejo bolniško nakaznino. Par tednov so mogoče bolni, nato pa zdravnik izpolni nakaznico, kar pomeni, da so zopet zdravi. V takem slučaju drže nakaznico doma do društvene seje, tajnik pa pošilja po nepotrebnem bolniške obiskovalce, česar bi ne bilo treba, ko bi se člani zopet javili pri tajniku zdravim. Dalje so drugi, ki dobro vedo, da imajo plačati mesečne prispevke, a odlašajo tako dolgo, da pride že 27. ali 28. datum v mesecu. Ali mar mislijo, da jih bo tajnik čakal s poročilom, dasiravno bi morali vedeti, da je takrat mesečno poročilo že izdelano. Ko pridejo prepozno plačati asesment, tedaj pa se izgovarjajo, da niso imeli časa ali denarja in tožijo, kaj bo, ako slučajno obole med časom suspendiranja.

Nekateri člani pri našem društvu so mnenja, da bi se znižale naklade, drugi zopet, kako bi se ukazalo, da bi se opomogla društvena blagajna; tretji, kako bi se najhitreje prišlo do lastnega poslopja, namreč S. N. D. Vse to so težka vprašanja, toda bratje zapomnite si, da le v slogi je moč. Vsa tri vprašanja jaz priporočam, da se rešijo tako: Društvene naklade je nemogoče znižati, drugače ne kakor če bodo novi uradniki pri volji opravljati posel pri društvu samo za čast, to se pravi popolnoma zastonj, edino na ta način bi se lahko znižale društvene naklade. Da pridemo do težje društvene blagajne, to gotovo želimo vsi; seveda je blagajna bolniška in posebno društveni uradniki žele, da bi se pomnožila. Potrebno je torej, da društvena naklada ostane tako kakor je, to je 20c na mesec. Tretje vprašanje je še najbolj teško rešiti a obenem tudi najbolj nujno. Nikdar ne smemo pozabiti na Slovenski narodni dom, kajti to bo edina opora, ki nam bo v bodoče služila. Prepričan sem, da se bo društvo "V boj", ki ima največ delnic prihodnje leto gotovo bolj oprijelo te prepotrebne stavbe.

Bratje uvidite lahko, da bo na prihodnji seji več zelo perečih vprašanj, zato pridite vsi. Bodimo točni in delavni v vseh društvenih ozirih in pokažimo, da smo zvesti sinovi in hčere SNPJ. Za prihodnje leto pa glejmo, da dobimo vsaj vsak po enega novega člana ne glede na izgovore radi slabih časov. Ali ni ravno SNPJ najboljša pomočnica v slabih časih? Pri našem društvu na primer smo izgubili člana, ki je bil bolan celih 9 mesecev in je pred par tedni odšel v večni počoj. Bodi vam to dokaz, da je podporna organizacija najboljša pomočnica v bolezni in smrti. Zagotovim vam, da boste pri Slovenski narodni podporni jednoti najbolje postreženi, zato podpirajte to jednoto. — **Član društva V boj št. 53.**

Frankfort Heights, Ill. — Pretekli teden sem posetil po nujnih upravkih glavni upravni urad naše velike jednote. Priznati moram, da glavni urad naše jednote ni jako velik, a obenem tudi, da so moči, ki so v njem zaposlene, jako delavne. Slišal sem že, da le bolj postopajo glavni uradniki jednote in tamkajšnji nastavljenci in želel sem si, da se enkrat prepričam o tem govorjenju. Priznati moram, da je vsaka taka trditev neosnovana in da glavni uradniki pri jednoti sploh ne morejo marljivejše delovati kakor delujejo. Vsemu članstvu jednote moram zatrditi, da jednota ni še imela tako popolnega osobja v glavnem uradu in ako bo glavni urad ter članstvo jednote tako napredovalo, ter se množilo, bodo jednotini prostori premali, ker že sedaj ne odgovarjajo več potrebam. Na upravniški strani bi sicer ne bilo premalo prostora, toda na strani glavnega upravnega odbora bo prostora premalo, ker osobje se je pomnožilo in bo brzkone treba še nekaj moči. Dovolj zračnih prostorov primanjkuje že sedaj, in ako se bo najelo nove moči, se bo v tem oziru še poslabšalo.

Lepo se zahvaljujem glavnemu odboru za požrtvovalnost in naklonjenost, ko sem prišel v Chicago, in sestri Zavertnik za njeno postrežbo. Posetil sem tudi upravništvo našega Proletarca in govoril z sodrugom Pogorelcem o celi stvari za izboljšanje lista. Če bi slovenski proletarijat v Ameriki le količkaj pomislil, kako potreben je ta strankin list, bi gotovo ne bi bilo treba gojiti zanj nikake agitacije. List, ki se v prvi vrsti bori za proletarijat in proti izkoriščevalcem delavstva bi moral biti od vseh rojakov, ki se štejejo količkaj zavednim, podpiran. Treba je, da smo edini in podpiramo naše liste, predvsem rojaki širom Amerike, ki se količkaj prištevate naprednim delavcem, ne pozabite na oklic Karla Marxa, ki je pozivljal delavce: Proletarijat vseh dežel združi se! — **Anton Mravlje.**

Chicago, Ill. — Nekaj vprašanj in odgovorov. — Kje dobe čikaški Slovenci najboljšo zabavo v nedeljo 18. decembra zvečer? — V dvorani Č. S. P. S. na 18. cesti blizu Racine Ave. — Kaj bo tam? — Tri igre, ki jih uprizori Slovensko dramatično društvo. — Kakšne igre? — Sledeče: "Dva svetova", dramatična slika iz delavskega življenja v stari domovini v enem dejanju; "Damoklejev meč", burka v enem dejanju; "V nedeljo zjutraj", burka v enem dejanju. — Ali bo kaj smeha pri teh igrah, zlasti pri zadnjih dveh? — Say, toliko smeha, da je resno svetovati gledalcem, da se dobro opašejo, predno gredo z doma, da ne popokajo. Komedija "V nedeljo zjutraj" je že znana našemu občinstvu iz zadnje sezone, torej vemo iz skušnje, kaj govorimo.— Kdaj se dvigne zagrinjalo? — Točno ob osmih zvečer. Zdaj ne bo nobenega čakanja kot po navadi. Zastor se dvigne natačno ob osmi uri, in kdor pride kasneje, zamudi del prve igre ali morda vso igro. — Ali bo po igrah kaj plesa? — Plesa ne bo in "bara" bo zaprta. — Zakaj? — Zato, da si občinstvo prihrani denar, ki ga izda za pijačo, jabolka, pomaranče, rutice, sladkor in druge take stvari med plesom. — Koliko je vstopnina? — Petdeset centov v predprodaji, pri vratih in kjerkoli. Nihče ne more zapraviti več ko 50 centov in za to borno vsotico se bo pošteno zabaval ves večer. — Kje se dobe vstopnice? — Pri članih Dramatičnega društva, dalje pri Martinu Nemanjču, vogal Lincoln in 22. cesta, in pri John Košičku na Racine Ave., blizu 18. cest. — Ne pozabite na datum: 18. decembra zvečer.

Burgettown, Pa. — Naznanjam cenjenim sobratom našega društva, da sem se odpovedal tajništvu, vzrok je lahko znan vsakomur. Na oktobrovi seji sem radi naraslega števila članstva pri društvu in obilnega dela zaprosil naj mi društvo dovoli malo povišanje plače, toda moja prošnja je bila odklonjena. Očitalo se mi je razne nelepe besede, kakoršnje so pač prepogosto v navadi in umljivo je, da med 98 člani, tudi ne moremo biti vsi enaki. Nezadovoljnemu bratu svetujem, naj pogleda v pravila tretjo točko, drugega člena na strani 115 in naj poravna pri društvu $42.80, potem šele naj kritizira zoper društveni odbor ako se čuti upravičenim. Da sem deloval za društvo in bil za SNPJ je dokaz, da je naše društvo za časa mojega delovanja narastlo od 40 na 99 članov. To pa očividno sobratu ni všeč, saj on se celo strinja z W. Rusom in Kalanom, voditeljema SSPZ, ki sta jo "obvarovala" pred polomom in prodajo članstva. — Nekdanjima sobratoma, ki sta "rešila" celo zvezo pa želim podariti za Novo leto vsakemu po eden kramp in lopato, orodje, ki je pri nas najbolj v modi.

Dne 11. decembra se vrši letna seja društva 287. Te seje bi se moral vsak član udeležiti in uljudno vabim tudi novo pristople člane. Zakaj vse se gre, boste izvedeli na seji, kjer se bo tudi volil nov društveni odbor za prihodnje leto. Bratje pridite vsi na sejo. Ne kažite nezadovoljnosti napram društvu, ako se mogoče ne strinjate s par člani. Pustimo doma vse sovraštvo in na seji bodimo kot bratje, tako bo nam napredek zagotovljen. — **John Leskovec**, član društva 287.

Kaylor, Pa. — Vsaki dan komaj pričakam Prosveto in pridno čitam dopise, kajti potom njih največ izvem kako je po drugih slovenskih naselbinah v Ameriki. Jako redki so, ki bi se pohvalili z delavskimi razmerami.

Naša naselbina je znana mnogokateremu rojaku. Bila je nekdaj velika slovenska naselbina, toda danes nas je še pet rojakov tukaj; štirje samci so in jaz imam družino, poleg tega je pa še nekaj naseljenih po kmetijah. — Družba je že pred 7 meseci zaprla premogokope. Zdaj, ko je uvidela, da ljudje že nimajo več česa, da bi se preživljali, je zopet sklenila otvoriti delo in sicer po mezdni lestvici kot je bila leta 1917. Ko je bila izdana omenjena lestvica, smo sklicali izvanredno sejo, ki je trajala celih 6 ur. Bile so ostre debate. Kričanja in vpitja bilo je po sobi, da mi je še danes hudo, kadar se spomnim na one burne debate. Premogarji so zahtevali, da se mora pričeti z delom, pa naj zaslužijo še manj, samo da bodo lahko preživeli žene in otroke. Tako smo bili piraženi oni, ki smo bili za stavko z veliko večino. Treba je bilo torej sprejeti lestvico, toda družbi to še ni bilo dovolj. Drugi dan smo že sprevideli, da družba noče organiziranih premogarjev. Takoj smo poklicali nazaj one, ki so že delali in tako pričeli z nadaljevanjem stavke, ki pa bo morala biti zlomljena ako ne dobimo pomoči od distrikta.

Imel sem priliko spoznati, kako velika beda vlada med rudarji. Posebno domačini so največji reveži, kar je tuje narodnosti se mi vidi, da še ni toliko prizadeta. Rojake po Združenih državah opozarjam, da se ne dajo premotiti od kakih agentov, ki vabijo v to naselbino in se hvalijo kako bogati so tu rudniki, da je po 4 čevlje debela plast premoga itd. Vse to so samo laži, s katerimi bi vas radi izvabili sem in tako čimprej zlomili našo stavko, ter organizacijo.

Člane društva št. 244 SNPJ opozorim, da se udeležite prihodnje mesečne seje dne 18. decembra, ki se vrši v unijski dvorani in prične ob pol dveh popoldne. Vsakdo ve, da je na dnevnem redu volitev uradnikov in so tudi druge važne zadeve, zato potrudite se vsi na sejo, čeprav ste oddaljeni. Vedite, da vsako društvo in vsaka organizacija potrebuje dobrih voditeljev pa najsibo kakoršna koli. Člani našega društva so v resnici zelo raztreseni po celi deželi, saj morali so iti s trebuhom za kruhom, a priznati moram in se jim zahvaliti za tako točno pošiljanje asesmenta. Torej na svidenje in pridite kdor le more. Bližnji ako se brez opravičbe ne boste udeležili, boste kaznovani po pravilih. — **John Dolmovich**, tajnik.

POZIV ČLANSTVU S. S. P. Z.

Društva št. 20, 26, 87, 94 in 120 so potom svojih odborov sklicala skupen sestanek dne 23. nov., da se posvetujejo o sedanji situaciji naše organizacije. Mnenje navzočih je bilo enoglasno, da v položaju kot se nahajamo, je naša rešitev le v združitvi, in to s S. N. P. J., ki nam da lahko najboljšo garancije za bodočnost. Navzoči apelirajo na vsa bratska društva, katerim je pri srcu trdna bodočnost članstva S. S. P. Z., da podpirajo predlog št. 26. glede združitve, kateri edini lahko napravi zvezi zopet trdno podlago.

Odbor zgoraj navedenih društev.

Ustava Združenih držav je ščit, da te brani pred krivico.

Proučavati morate ustavo Združenih držav, da poznate svoje pravice in dolžnosti. Ustava je najvišji zakon v deželi, s katero morajo soglašati drugi zakoni. Pronašli boste, da ustava te dežele —

Ustanovi stalno vlado, odgovorno ljudstvu za vašo varnost in blagostanje.

Daje državljanstvo in pravico do glasovanja v tujezemstvu rojenim možem in ženam, ki se ravnajo po liberalnih naturalizijskih zakonih. Daje volilcem glas pri vladi po uradnikih, ki so jih pomagali izvoliti. Daje vam pravico do vsake vladne uradniške službe, za katero imate sposobnosti. (Predsedniška služba je edina, od katere so izključene osebe, rojene v tujezemstvu.)

Priznava svobodo verskega prepričanja, dovoljuje svobodo govora, svobodo mirnega zborovanja in svobodo tiska. Brani vaše lastninske pravice in prepoveduje vladi polastiti se vaše lastnine brez sodnijskega postopanje.

Določa enakost vseh pred zakonom.

Vsebuje naslednje obrambne določbe, da prepreči potlačenje: Zahteva, da se izdela legalna obtožnica, predno vas primejo, da odgovarjate za zločin, in prizna pravico, da izveste, kakšna je obtožnica, na podlagi katere vas lahko obdrže kot jetnika.

Jamči pravico do porotne obravnave, obravnavo v priličnem času in dovoljuje, da imate odvetnika, ki vas zagovarja. Ustava ne dovoljuje, da ste sojeni več ko enkrat zaradi enega in istega pregreška, in dovoljuje, da vas sodijo v državi in distriktu, v katerem je bil zločin izvršen. Vam daje možnost, da zakonitim potom prisilite priče, da v vašem interesu pridejo pred sodišče, in vam ne nalaga, da pričate proti sebi.

Prepoveduje previsoko poroštvo ali denarne globe, in prepoveduje nenavadno in sirovo kaznovanje.

Prepoveduje preiskavo vašega doma brez sodnijskega dovoljenja.

Prepoveduje sužnost v vsaki formi.

Ustava določa, da se lahko izvrše postavni amendmenti k ustavi, ako tako žele volilci, tako da se razvija vporedno s človeškim napredkom.

Proučavajte ustavo.

Kako naj inozemec postane državljan Združenih držav

Predgovor.

Napisal Raymond F. Christ. Director of Citizenship Department of Labor, Washington, D. C.

1. Pazljivo sem proučil rokopis, katerega je priredil 'Foreign Language Information Service', in je v svrho, da nudi prilike mnogim osebam inojezičnih skupin v tej zemlji, naj čim natančneje spoznajo stališče Združenih držav napram onim prijateljem, ki so zapustili svoj rojstni dom in se stalno nastanili v Ameriki.

2. Prepričan sem, da jim bo ta poslanica v veliko pomoč, in bržkone v tisočerih slučajih bo to prva poslanica, ki jo primejo o tem vprašanju iz vladnega ali poluvladnega izvora. Po petnajstih letih stalnega stika, tekom katerih mi je bila dana prilika čim dalje bolj spoznati in ceniti one, ki jih neznanje angleščine zapira od nas, me izkušnja uči, da med ljudmi, ki stremijo po ameriških idealih je neprimerno mnogo več onih, ki ne znajo, kako pot jim je ubrati v to svrho, nego je onih, ki so v srečnem položaju, da jim je bila lahka stvar storiti potrebne korake v dosego državljanstva in so jih že storili.

3. Ker čutim največjo simpatijo za to mnogoštevilno skupino ljudi in za vsakega posameznika izmed njih, in ker se zavedam koristi, ki jih oni nudijo naši zemlji in jih utegnejo doprinašati, ako jim gremo le primerno na roko, poslužujem se z največjim zadovoljstvom te prilike, da izrazim svojo pohvalo glede zanimanja, ki ga v tem pogledu izkazuje Foreign Language Information Service. Ti članki, prevedeni in ponatisnjeni v tolikih jezikih, bodo prišli v roke onih, ki so oddeljeni od nas, ker niso imeli prilike, da se naučijo našega jezika. Radi tega sem prepričan, da bodo vporabili to priliko, da se spoznajo z načinom, kako naj dobijo ameriško državljanstvo.

4. V mnogih naselbinah vsake države obstojajo danes razredi v javnih šolah za one, ki ne govorijo našega jezika.

Ta pamflet bo služil kot poslanica od strani vlade Združenih držav vsem onim, ki bodo to čitali, in poziv, naj pohajajo v te šole. V teh šolah se boste spoznali z našim jezikom in izvedeli potrebno o naši vladni upravi, v kolikor se tiče načela samega in njegovega vsakodnevnega izvajanja. Radi tega toplo priporočam vsem onim, ki to prečitajo in ki nimajo tega znanja, naj takoj poizvejo za take šole, in jaz sem siguren, da prisrčen sprejem in koristi, ki jih dobijo iz teh študij, jih bodo stotero poplačale za njihov trud. Vlada daje brezplačno potrebne knjige onim učencem, ki se pripravljajo za državljanstvo. Tudi jim izda spričevalo, da so pohajali v to šolo. Vse to vlada dela radi tega, ker iskreno želi pomagati vsakemu, ki ne govori našega jezika in se ga hoče učiti. V vsakem slučaju, kjer ni takih šol, mi bo jako všeč, ako mi bo dana prilika, da pokažem svoje zanimanje ne le za miljone onih, ki ne govorijo našega jezika, marveč tudi za vsakega poedinca, ako se tozadevno obrne na mene. Posebno zanima mene kot uslužbenca vlade Združenih držav, kakor zasebnika, da izvem, kako se njim godi. Ni vprašanja, ki je važnosti za nje, da ne bi vzbudilo moje aktivne simpatije.

5. Nadejam se, da bodo naši prijatelji iz tujih krajev, ki ne govorijo angleški, kakor tudi oni, ki ga govorijo, stekli iz tega pamfleta, ko bo izdan, vse koristi, ki se meni zdijo mogoče.

Kdo more postati državljan?

Naturalizacija je omejena na svobodne belopoltnike in osebe afrikanskega plemena, ki so se rodili v Afriki ali na osebe afrikanskega pokoljenja.

Postopanje naturalizacije.

Oseba, ki hoče postati državljan, mora opraviti tri stvari, in vse te tri stvari so:

1. Izjava o nameri (Declaration of Intention) — ali "prvi papir".

2. Prošnja za državljanstvo (Petition for Naturalization) — ali prošnja za "drugi papir".

3. Konančo zaslišanje in prejem državljanskega papirja (Certificate of Naturalization).

1. Izjava o nameri (Declaration of Intention).

"Prvi papir" more inostranec (tujezemec) vzeti takoj, čim utegne istinito izjaviti, da se je nastanil v tej zemlji, in čim je dovršil osemnajsto leto starosti. To "izjavo o nameri" mora predložiti tajniku (clerk) federalnega okrožnega sodišča (United States District Court) v onem okrožju, kjer inostranec stanuje; ravnotako more podati to izjavo na vsakem državnem sodišču, ki je za to pristojno (State Court of Record), in sicer v okrajnem sodišču (County Court), kjer dotičnik stanuje. Te izjave ne more podati tekom tridesetih dni pred volitvami.

Besedilo in prevod te izjave je sledeči:

(Invalid for all purposes seven years after the date hereof.)
(Brez pravne vrednosti za katerosibodi vporabo po sedmih letih od današnjega datuma.)
.............., ss.
I, ..., aged.... years, occupation...
Jaz, ..., star.... let, po poklicu...
....do declare on oath (affirm) that
....izjavljam pod prisego (trdim), da
my personal description is: Color......
je opis moje osebe sledeči: Barva......
complexion...., height...., weight....
obličje......, višina......, teža......
color of hair......, color of eyes......
barva las........., barva oči.......
other visible distinctive marks........
drugi vidljivi posebni znaki..........
I was born in.......... on the.........
rodil sem se v.......... dne..........
day of......., anno Domini..........
meseca........, leta ....
I now reside at......................
sedaj stanujem v ....
I emigrated to the United States of
prišel sem se v Združene države
America from.......... on the vessel
Amerike iz.............. s parnikom..
..........; my last foreign residence
..........; moje zadnje bivališče v
was ....
inozemstvu je bilo.................
It is my bona fide intention to re-
Moj namen v dobri veri je, da se za
nounce forever all allegiance and fide-
vedno odpovedujem vsakem podaništvu
lity to any foreign prince, potentate,
ali vernosti napram katerimsibodi
state, or sovereignty, and particularly
knezu, vladarju, državi ali suverenosti,
to...............................
in posebno napram.....................
of which I am now a citizen (subject);
čigar državljan (podanik) sem danes;
I arrived at the (port) of..............
prišel sem v (pristanišče)..............
in the State (Territory or the District
v državi (teritoriju ali distriktu
of Columbia) of.....................
Columbia) ....
on or about the................day of
dne ali približno dne...........meseca
..................anno Domini...........
..................leta..................
I am not an anarchist; I am not a polygamist nor a believer in the practice of polygamy; and it is my intention in good faith to become a citizen of the United States of America and to permanently reside therein.
nisem anarhist; nisem poligamist niti pristaš mnogoženstva; in moja poštena namera je, da postanem državljan Združenih držav Amerike in da v njih stalno stanujem.
So help me God.
Tako mi Bog pomagaj.
(Original signature of declarant)......
(Izvirni podpis izjavitelja)............

Ni potrebno, da bi inozemec, ki podaje to izjavo, znal čitati ali pisati. Ako zna pisati, potem je njegova dolžnost, da podpiše svoje ime, ali ako ne zna pisati, je zadostno, da se podkriža. Ni treba nikakih prič. S to deklaracijo dotičnik jednostavno izjavlja, da se stalno nastani v tej zemlji in da se bo tekom sedmih let za vedno odpovedal vernosti nasproti državi, od koder je prišel, ter priseže zvestobo Združenim državam Amerike. S "prvim papirjem" dotičnik ne postaje državljan Združenih držav niti ne preneha biti državljan svoje lastne države.

Take tiskovine (Form 2213) za "Declaration of Intention") more prositelj dobiti od sodnega uradnika (Clerk of the Court); tiskovino more izpolniti sam ali kdo drugi za njega, izvzemši sodnega uradnika samega. Tiskovino treba izpolniti z največjo pažnjo, ker so sodišča odločila, da ta izjava, ako vsebuje kriva ali netočna dejstva, postane brezpravna in ne more biti naknadno popravljena. To se seveda tiče le dejanskih navedb in ne enostavnih tehničnih pogreškov. Prositelj mora napisati svoje popolno ime, kakor ga je rabil v stari domovini, in ako rabi kako drugo ime oziroma ako je nekako spremenil svoje izvirno ime, mora to navesti.

Potem, ko je prositelj predal izpolnjeno tiskovino sodnemu uradniku (clerk), mu ta izda "prvi papir". Pristojbina znaša $1.00.

Vdova in maloletni otroci inozemca, ki je dobil prvi papir in je potem umrl, predno je postal državljan, morejo dobiti državljanstvo, ne da bi sami podali te izjave o nameri.

Po zakonih Združenih držav se državljanstvo žene maloletnih otrok ravna po državljanskem stanju moža oziroma očeta.

Vsa navodila, tičoča se naturalizacije, daje klerk sodišča, v delokrog katerega spada podržavljanje, ali pa "Commissioner of Naturalization, Department of Labor, Washington, D. C.", kateremu se more poslati prošnja po pošti.

(V bodoče bo Prosveta prinesla še nadaljna pojasnila in navodila od Jugoslovanskega oddelka tujejezičnega informativnega urada in priporočamo cenjenim čitateljem lista, da navodila dobro prečitajo in nato še izrežejo iz lista ter spravijo, da bodo lahko pogledali v slučaju potrebe. Pogosto prihajajo na uredništvo vprašanja, kam se je treba obrniti za državljanstvo, o pravicah do državljanstva itd., zato vsega tega ne bo treba, ako boste shranili ta navodila in dali prečitati tudi prijateljem, ki si prizadevajo postati državljani Unije. — Uredništvo.)

Naznanila, vabila in zahvale.

Danville, Ill. — Naznanjam članstvu društva Sava št. 316 SNPJ, da bomo na prihodnji seji dne 11. decembra volili nov društveni odbor za leto 1922. Člani udeležite se vsi te zadnje seje v letu, ker sklenjeno je, da bo moral vsakdo, ki se seje ne bo udeležil, plačati po 50c v društveno blagajno. Na zadnji seji je bilo tudi sklenjeno, da mora vsakdo izmed članov prispevati po 10c v društveno blagajno za nedoločen čas. Na seji imamo urediti več drugih potrebnih stvari, torej pridite vsi in izberite si dober društveni odbor, ki bo deloval za društvo in jednoto. — **John Sebat**, tajnik.

Somerset, Colo. — Vabim brate in sestre društva Studenček št. 298 SNPJ, da se vsi udeležite društvene seje dne 18. decembra, ki se bo vršila ob 10 uri dopoldan skupno z društvom št. 138 SDPZ. Na izredni seji dne 13. novembra je bilo sklenjeno, da se morajo vršiti volitve za društvene odbornike na redni seji, zato pozivam vse, da se seje udeležite in izvolite odbor za prihodnje leto. Pridite člani obeh omenjenih društev in tudi člani iz naselbine Bowie. — **V. Kokich**, tajnik.

Johnstown, Pa. — Glavna seja društva Adrija št. 3 SNPJ, se vrši dne 11. decembra. Kdor se seje ne bo udeležil, bo kaznovan po pravilih. Člani naj vpliva malo bolj upoštevajo društvena pravila in prečitajo uradno glasilo, da bodo bolj podučeni, kdaj pridejo na sejah važnejše zadeve na dnevni red. — **John Cerjak**, tajnik.

Mc Keesport, Pa. — Pozivljam društva "Dalmatinsko-slovenska sloga" št. 347 SNPJ, naj niti eden brat ali sestra ne izostane od društvene seje, ki se bo vršila dne 11. decembra. To je zadnja seja v tem letu, zato bomo na isti tudi volili nov društveni odbor. Vsakdo naj si vzame toliko prostega časa, da se bo lahko udeležil in pomagal voliti odbor. Na seji je treba, da poveste svoje mnenje, nikakor pa ni umestno seje se ne udeležiti in šele društvene sklepe pozneje zabavljati. — **Frank J. Zusul**, tajnik.

Royal, Pa. — Vabim člane društva Ljubezen bratje št. 263 SNPJ, da se vsi udeležite seje, ki se vrši dne 11. decembra. Dolžnost vsakega izmed vas je, da se udeležite te seje, kjer bomo poleg drugih važnih reči volili tudi nov društveni odbor. Kdor se ne bo prišel bo kaznovan; samo bolniki so izvzeti. — **Martin Spelar**, tajnik.

Keewatin, Minn. — Opozarjam člane in članice društva "Keewatin" št. 184 SNPJ, da se gotovo vsi udeležite prihodnje seje dne 18. decembra. Volili bomo odbor za leto 1922. Kdor ne bo prišel bo kaznovan po pravilih. — **Frank Antončič**, tajnik.

East Worcester, N. Y. — Pozivljam člane društva Slovenski farmer, št. 393 SNPJ, da se zanesljivo udeležijo prihodnje seje dne 18. decembra. Na dnevnem redu imamo več važnih zadev in volitev društvenega odbora za prihodnje leto. Na zadnji seji je bilo sklenjeno, da bo vsak, ki se ne bo udeležil te seje kaznovan po pravilih z mesecem dni suspendacije ali pa s kaznijo $1 za društveno blagajno. Izvzeti so samo oni, ki so naznanovani v tajnikovi knjigi kot bolniki ali pa so le oddaljeni člani. — **Frank Koren**, tajnik.

Burgettstown, Pa. — Opominjam člane društva Slovenska Gorica št. 287 SNPJ, da se vsi udeležijo prihodnje seje dne 11. avgusta ob 2 uri popoldan v Svobodomiselnem domu. Ukrepati imamo važne stvari in voliti društvenega tajnika za mesec december. Jaz sem sprejel tajništvo samo za mesec dni, ker je bila moja dolžnost, kajti brez tajnika ne more biti nobeno društvo. Dne 13. novembra nam je bilo prepovedano, otvoriti sejo radi bolezni (davice in škrlatice). Vsled tega je prišlo med tajnikom in članstvom do nesporazuma. Pridite na sejo vsi, da se dogovorimo. — **Tony Hribar**, začasni tajnik.

Feelar, Kans. — Naznanjam članom in članicam društva Svoboda št. 411 SNPJ in Nova domovina št. 109 SDPZ v Cherokee, Kans., da se bo vršila letna seja dne 11. decembra. Te seje naj se udeležijo vsi člani in članice, ker volili se bo nov odbor za leto 1922. Posebno članstvo, ki bo pristopilo k društvu št. 411, naj se udeleži v polnem številu. — **Martin Južnik**, tajnik.

Collinwood, O. — Člani in članice ne pozabite, da se vrši seja vašega društva "V boj" št. 53 SNPJ, dne 11. decembra. Volili bomo odbor za prihodnje leto, zato je potrebno da prisostvujete vsi in ne bo pozneje nikakega oporekanja, da vse naredi par članov po svojem kakor hoče. — Obenem naznanjam članom in članicam, da imamo za mesec december naklado po 25c, radi stroškov za umrlim članom Johnom Stare. Na seji imamo rešiti tudi druge važne zadeve, zato naj ne izostane nihče. Na svidenje. — **John Zupanc**, tajnik.

New Duluth, Minn. — Članom društva Leo Tolstoj št. 265 SNPJ, se naznanja, da bomo na društveni seji, ki se vrši dne 18. decembra volili društveni odbor za prihodnje leto. Pridite vsi na to sejo, kajti na zadnji seji je bilo tudi sklenjeno, da bo moral vsak, ki se letne seje ne bo udeležil plačati po 25c v društveno blagajno. Povabljeni so tudi člani društva Svobodni bratje, št. 96 SDPZ da se polnoštevilno udeležijo naše glavne seje, da bomo skupno izvolili uradnike za prihodnje leto. — **Frank Potrich**, tajnik.

Aurora, Minn. — Pozivljam članice društva Zveza št. 111 SNPJ, da pridejo vsi k letni seji, ki se bo vršila dne 11. decembra ob pol dveh popoldne. Na dnevnem redu imamo volitev odbora za prihodnje leto. Udeležite se seje vse in izvolite si odbor, ki bo zvest si svojih dolžnosti in bo deloval v korist društva. Na zadnji seji dne 13. novembra je bilo tudi sklenjeno, da vse članice, ki se ne bodo udeležile seje brez tehtnega vzroka, bodo morale prispevati v društveno blagajno po $1. Opozarjam tudi članice, da plača vsaka po 25c za društvene stroške. — **Anna Virant**, tajnica.

Homer City, Pa. — Opozarjam člane društva Zmaga št. 290 SNPJ, da se redno udeležujejo društvenih sej in si zapomnijo, da je 24. dan v vsakem mesecu zadnji dan za plačilo asesmenta. Naj se nobeden ne zanaša na tajnika, da bo on založil, kar tudi zanj so slabi časi. Ne pozabite priti na sejo dne 18. decembra, kjer bomo volili odbor za prihodnje leto. Tudi za oddaljene je dolžnost, da se vsaj enkrat v letu udeležijo društvene seje. — **J. Slabe**, tajnik.

Franklin-Conemaugh, Pa. — Članom društva Zavezniki št. 3 SDPZ, se daje na znanje, da je bilo na zadnji društveni seji dne 6. novembra sklenjeno, da se mora vsak član udeležiti društvene seje, ki se vrši dne 11. decembra in ne prvo nedeljo kakor navadno. Seja se je preložila na drugo nedeljo iz razloga, ker bomo imeli skupno, združevalno sejo z društvom Danica št. 44 SNPJ. S pričetkom Novega leta bosta pričeli društvi skupno poslovati, zato je potrebno, da pridete na prihodnjo sejo, kjer bomo izvolili odbor za prihodnje leto. Kdor se seje ne bo udeležil, bo plačal 25c v društveno blagajno, ali pa bo za eden mesec suspendiran. Izvzeti so samo bolniki in oddaljeni člani. Pridite torej vsi, da uredimo vse važne zadeve, ki se tičejo društva in doma. — **Louis Krasna**, tajnik.

Calumet, Mich. — Naznanjam članstvu društva Jugoslovani št. 390 SNPJ, da se bo letna seja vršila dne 11. decembra in bomo na isti volili društvene uradnike za nastopno leto. Dolžnost vsakega člana je, da se udeleži te seje, ki je zadnja v letu. Pozivlje se tudi člane društva S. Barbara št. 151 SDPZ, da pridejo na to sejo in bomo lahko skupno volili odbor, ki bo v nadaljnem skupnem poslovanju obeh društev vsem članom povečal in bo deloval za društva kot jedno. Na svidenje. — **John Smrek**, tajnik.

Messmore, Pa. — Opozarjam člane društva Kanarček, št. 146 SNPJ, da se polnoštevilno udeležite društvene mesečne seje dne 18. decembra ob 1 uri popoldan, ki je obenem letna seja. Poleg ureditve drugih važnih zadev je treba tudi voliti odbor za prihodnje leto. Na zadnji seji smo sklenili, da se moramo vsi udeležiti seje ne glede na vreme kakšno bo. Prispevati bo tudi treba vsakemu po 50c v društveno blagajno, ali pa celo več. Zakaj je ta naklada bo vsakdo videl ki se bo seje udeležil; oproščeni so samo bolniki. — Članom tudi naznanjam, da sem se preselil in v vseh društvenih zadevah naj se obrnejo na moj sedanji naslov: Martin Zakšek R. F. D. 3 Amend. Coal Co. Uniontown, Pa. — **Tajnik.**

Radley, Kans. — Društvo Spoznanje št. 72 SNPJ vabi vse članstvo društva št. 82 SDPZ na skupno sejo, ki se bo vršila dne 11. decembra ob 2 uri popoldne na Radlye, v Maruščetovi dvorani. Volili bomo odbor za prihodnje leto in druge važne zadeve bo treba rešiti, ki se tičejo obeh društev. Naj nikdo izmed članstva obeh društev ne izostane od te seje. — **R. Zorko**, tajnik.

Aliquippa, Pa. — Vabim članstvo društva Orel št. 122 na polnoštevilno udeležbo prihodnje seje dne 18. decembra. Voliti imamo odbor za prihodnje leto. Kdor se seje ne bo udeležil, bo kaznovan po pravilih; izvzeti so samo bolniki, naznanjeni pri društvu in člani, ki so na delu. Kdor opravlja nočno delo, se seje vseeno lahko udeleži. Opominjam člane na rednejše prispevanje mesečnih asesmentov, da ne bo treba čakati do 25 ali 26. v mesecu, kajti moja dolžnost ni, da bi pobiral asesment šele dne 26. v mesecu. Pridite vsi na sejo. — **Frank Strubelj**, tajnik.

Collinwood, O. — Naznanjam vsem članom društva Vipavski raj, št. 312 SNPJ, da se bo vršila letna društvena seja dne 18. decembra ob 7:30 uri zvečer v Slovenskem domu na Holmes ave. Udeležite se vsi te seje, ker volili bomo odbor za leto 1922, in imamo tudi druge važne stvari na dnevnem redu. Z onim, ki se seje ne bo udeležil bom postopal po pravilih. — **John Strancar**, tajnik.

Meadowlands, Pa. — Opozarjam člane društva August Bebel št. 259, da se polnoštevilno udeležijo društvene letne seje, ki se vrši dne 18. decembra. Kdor ne bo prišel brez tehtnega vzroka, bo kaznovan po pravilih. — Naše društvo se bo združilo z društvom Jutranja zarja št. 29 SDPZ, zato prosim člane omenjenega društva, da se seje polnoštevilno udeležijo, ker treba je, da pravilno vsi skupaj izvolimo društveni odbor, za prihodnje leto. Vpoštevajte ta sklep zadnje mesečne seje. — **Valentin Demshar**, tajnik.

Newton, Pa. — Pozivljam članstvo društva Slovenska zastava št. 64 S. N. P. J., da se polnoštevilno udeleži prihodnje društvene seje dne 11. decembra ob 9. uri dopoldan. To je zadnja seja v tem letu, torej letna, zato naj nikdo ne zamudi. Sosednje društvo Orel št. 46 SDPZ si je osvojilo predlog, da se združimo v eno društvo, članstvo obeh društev bo torej volilo društveni odbor za prihodnje leto. Ne prezrite tega poziva, temveč udeležite se seje vsi, kdor ne bo na seji prisostvoval brez tehtnega vzroka, bo kaznovan kakor je društvo sklenilo na svoji zadnji seji. Opozarjam tudi člane radi vporeda prihodnje seje. Bilo je sklenjeno, da se prične asesment pobirati že ob 8 uri do 9 ure dopoldan, nato se bo pričela seja društva št. 64 SNPJ in ob 10 uri se bo pričela skupna seja obeh društev ter volitve društvenega odbora. Na svidenje vsi dne 11. decembra. — **Jožef Jovan**, tajnik.

Kenosha, Wis. — Jugoslovanska podporna in kulturna društva v Kenoshi, Wis., bodo priredila dne 11. decembra zabavo s koncertom, igro in plesom v "Polonia Liberty" dvorani na voglu N. Mine St. in Milwaukee ave. Čisti dobiček je namenjen v prid po suši prizadetemu prebivalstvu v Rusiji. Pričetek zabave je ob 2 uri popoldne, igra pa prične bo 7 uri zvečer. Vstopnina je 25c za moške in za ženske, ako so brez spremstva. Ker so nameni te prireditve plemeniti, je dolžnost vseh Jugoslovanov v tej kakor tudi v drugih naselbinah: Waukeganu, Racine in Milwaukeeju, da se udeležijo. Gotovo se boste vsi zelo zanimali za igro: "Veleizdaja" ter druge zabave, ki so na programu prireditve. Za vse potrebno pa preskrbi — **Veselični odbor.**

Morley, Colo. — Društvo Planine št. 418 SNPJ je sklicalo izvanredno sejo na dan 22. novembra. Predlagano je bilo, da se izobčijo vsi stavkokazi, ki so pri našem društvu, ker društvo se hoče ravnati po pravilih SNPJ in ostati čisto. Imena onih stavkokazov, ki so se podali na delo z namenom, da razbijejo stavko so: Joseph Vičich, John Jauk, Joseph Delost, Felix Fabec, Anton Sustarsich, George Oswerk, Frank Tomsich in John Futur. Njihova imena se objavlja v glasilu, ker je tako sklenilo društvo Planine na zadnji izvanredni seji. — **John Sedmak**, predsednik; **Joseph Lauriha**, tajnik; **Andy Susanj**, blagajnik; (pečat).

Chicago, Ill. — Naznanjam vsem delničarjem in delničarkam stavbinskega in posojilnega društva "Jugoslavija," da se prihodnja delniška seja vrši dne 10. decembra v Ahlgrimsovi dvorani na 2001 W. 22nd St. Pričetek je ob 8. uri zvečer. Na dnevnem redu bo poročilo o delovanju v letu 1921 in volitev novih direktorjev za dobo treh let. Udeležite se omenjene seje polnoštevilno. Omenim naj še, da ima društvo "Jugoslavija" po sklepanju računov z dne 30. septembra, to je po dveh letih in 9 mesecih obstanka $114,650.66, kar je vsakakor lep napredek v tako kratki dobi obstoja. — **Joseph Steblay**, tajnik.

Madrid, Iowa. — Naznanjam članom društva Orel št. 69 SDPZ in članom društva Zveza št. 328 SNPJ, da bomo imeli skupno sejo dne 18. decembra. Na seji se bo volil odbor za prihodnje leto in rešiti bo treba več drugih zelo važnih zadev. Vsled tega naj se seje udeležijo vsi člani obeh društev kakor tudi članice, da ne bo pozneje nikakega prerekanja, da bi morale biti drugače itd. Na svidenje torej vsi dne 18. decembra. — **Frank Omerza**, tajnik.

Springfield, Ill. — Opozarjam člane društva Zmagonosna krona št. 184, da se polnoštevilno udeležijo letne seje dne 11. decembra ob 3 uri popoldan. Volili bomo odbor za prihodnje leto. Seja se vrši v navadnih prostorih. — **M. Kramar**, tajnica.

Elkhart, Ind. — Vabim člane društva Slovenska zastava št. 208 na polnoštevilno udeležbo prihodnje seje, ki se vrši dne 11. decembra, ob 7 uri zvečer. Na dnevnem redu bodo volitve odbora za prihodnje leto in druge važne zadeve. Člane opozarjam, da poravnajo asesment vsi na prihodnji seji, brez ozira na to, če so se društvenim

...sejo tekom leta obiskovali. Članstvo [illegible] to brez nobene opazke. — Gabrijel Smole, tajnik.

Aurora, Ill. — Apeliram na člane društva Jutranja zarja št. 420, da se vsi udeležijo letne seje dne 11. decembra. Na seji bomo volili nove uradnike za leto 1922. Kdor se ne bo udeležil, bo kaznovan po pravilih. — [illegible], tajnik.

[illegible], O. — Pozivljam brate in sestre društva Jutranja zarja št. [illegible], da se polnoštevilno udeležijo prihodnje seje dne 11. decembra ob 10 uri dopoldne. Seja se vrši v prostorih brata [illegible]. Volili bomo odbor za prihodnje leto. — [illegible], tajnik.

Forest City, Pa. — Opozarjam člane in članice društva [illegible] št. 124 SNPJ, da je bilo na zadnji seji dne 20. novembra sklenjeno, da plača vsak član in članica po 25c v društveno blagajno za [illegible] [illegible] v tekočem letu. Pozivljam vse članstvo za polnoštevilno udeležbo letne seje dne 18. decembra ob 9 uri dopoldne. Na dnevnem redu bomo imeli poleg drugih važnih zadev tudi volitev odbora za prihodnje leto. Če je mogoče pridite vsi k seji, da bomo izvolili dober društveni odbor, kakršnega vse članstvo želi. Društveni napredek je največ odvisen od dobrega odbora, zato člani pridite vsi, da si lahko izberemo najboljšega. — Frank Batajc, tajnik.

Diamondville, Wyo. — Naznanjam vsem članom društva Bratje mirni št. 250 SNPJ in članom društva Miroljubni št. 27 SNPJ, da se vrši skupna seja [illegible] obeh društev dne 18. decembra ob 9. uri dopoldne. Opozarjam vse člane društva, da se seje udeleže ker izvoliti moramo društvene uradnike za leto 1922. Prosim tudi oddaljene člane, ki še niste poslali svojih asesmentov, da to storite takoj, da se ne bo mogoče [illegible] zadeti suspendiranja. Člani tudi naznanite meni svoje natančne naslove, da boste v redu prejemali glasilo. Kdor se ne bo brez opravičenega zadržka udeležil prihodnje seje, bo kaznovan po pravilih. — Tajnik društva št. 250.

Detroit, Mich. — Članom društva "Zarja detroitskih Slovencev" št. 321 naznanjam, da se vrši v nedeljo dne 11. decembra društvena seja. To seja se tiče samo članov društva Z. D. S. št. 321 SNPJ; dočim se vrši dne 18. decembra seja omenjenega društva in društva Triglav št. 132 SNPJ skupno. Člani obeh združenih društev boste na seji dne 18. decembra volili nov odbor za prihodnje leto, zato udeležite se je vsi. Od te seje bo odvisen napredek združenega društva v bodoče. — A. Semrov, tajnik.

Niles, O. — Slovenski socijalistični klub št. 222 J. S. Z. priredi dne 10. decembra veselico v domači dvorani, na Belmont ave., Niles, O. Na veselici bodo tudi delovala pevska društva, torej vljudno vabim vse Jugoslovane in okolice in bližnjih naselbin. Za vsestransko postrežbo so preskrbel odbor. — Odbor kluba.

Yukon, Pa. — Opozarjam člane društva Novi dom št. 117 SNPJ, da se udeleže prihodnje seje, ki se vrši dne 11. decembra, polnoštevilno. Volili bomo nov društveni odbor za leto 1922. Seja se bo pričela ob 9. uri dopoldne. Pozivljam tudi člane društva št. 84 SNPJ, ki bodo pristopili k našemu društvu, da se udeležijo seje ob 10 uri dopoldne. Seja bo velevažna, zato bratje in sestre pridite vsi. — Anton Lovšč, tajnik.

Ironton, Minn. — Naznanjam članstvu društva Slovensko-hrvatski dom št. 197 SNPJ, da se bo na prihodnji seji, ki se vrši dne 18. t. m. pričetek ob 1 uri popoldne, v navadnih prostorih, volil društveni odbor za leto 1922. Apeliram na člane in članice, da se polnoštevilno udeležite te seje, ker kdor se ne bo udeležil, bo kaznovan po pravilih; izvzeti so samo bolniki in oni, ki med časom seje delajo. Vdeležite v čim večjem številu, da bomo mogli izbrati čim boljši odbor, s katerim bomo vsi zadovoljni. — Anton Majnarich, tajnik.

Johnston City, Ill. — Opozarjam člane društva "Jonston" št. 91 SNPJ, da se polnoštevilno udeležijo zadnje letne seje dne 11. t. m. Volili bomo nov odbor za nastopno leto. Kdor se seje ne bo udeležil, bo plačal v društveno blagajno po 25c kazni. Izvzeti so samo bolniki in oddaljeni člani. — Tajnik.

Johnstown, Pa. — Naznanjam članom društva Triglav št. 82 SNPJ, da se vrši letna seja dne 11. decembra v Slovenskem delavskem domu na Moxhamu. Pričetek seje je ob 2 uri popoldan. Vabljeni ste vsi člani na polnoštevilno udeležbo, da si boste lahko izvolili odbor za prihodnje leto, s katerim boste vsi zadovoljni. Dolžnost vsakega člana je, da pride in voli po svojem prepričanju najboljše uradnike. Pri tem naj ne bo nikakega prijateljstva in ne sovražnosti, temveč samo na sposobnost glejte. Opozarjam tudi člane, da je bilo na zadnji seji našega društva sklenjeno, da bo moral vsak član, ki se seje ne bo udeležil, plačati po $1 v društveno blagajno. Izvzeti so samo bolniki in oddaljeni člani. Vpoštevajte vsi ta sklep, da se ne bo pozneje kdo izgovarjal, da je mislil, da "se ne bo držalo". Asesment plačajte o pravem času, da bo tem lažje zaključiti račune do 1. januarja. Na svidenje — tajnik.

Mullan, Idaho. — Vabim člane društva št. 214 SNPJ, da se vsi udeleži te mesečne seje dne 18. decembra, ki [illegible] 10 uri dopoldne. Na dnevnem redu imamo volitve odbornikov za nastopno leto in tudi o drugih važnih stvareh bo treba razpravljati. Z [illegible] bratom George Andrichom bomo imeli društvene zaklade. Udeležite se vsi, da se sporazumemo. — John Jackson, tajnik.

Canton, O. — Naznanjam članstvu društva Canton št. 515, da se letna seja vrši dne 18. t. m. Udeležite se vsi te seje, ker bomo imeli poleg drugih važnih zadev tudi volitev novega društvenega odbora. Kdor se seje ne bo udeležil, bo kaznovan po sklepu zadnje seje. Pričetek seje bo ob 3 uri popoldne na 2540 Wilpil Way. — Jos. Frankovich, tajnik.

Ambridge, Pa. — Naznanjam članom in članicam društva Naš dom št. 22 SNPJ, da se bodoča glavna seja...

...vrši dne 17. t. m. ob 7. uri zvečer v navadnih prostorih, mesto 25. decembra. Tako se je sklenilo že na oktoberski seji. — Sklep novembrske seje pa je: Vsak član, ki se glavne seje ne bo udeležil brez opravičljivega vzroka, bo suspendiran za eden mesec. Ker bo na omenjeni seji tudi volitev novega odbora, upam, da se boste vsi člani udeležili, da se ne bo pozneje kakih nepotrebnih govoric. Obenem opozarjam vse članstvo, da plača svoje asesmente pravočasno, da bodo knjige koncem leta zaključene. — Val. [illegible], tajnik.

Sharon, Pa. — Opozarjam člane društva Slovenski dom št. 31 SNPJ, da se polnoštevilno udeležijo zadnje letne seje dne 11. t. m., ki prične ob 2. uri popoldne v navadnih prostorih. Volili bomo nov društveni odbor za prihodnje leto. Plačati bo tudi moral vsak član po 5c v društveno blagajno za pokritje stroškov. — Jos. Grošelj, tajnik.

Limestone, Mich. — Opozarjam člane društva Tabor št. 287 SNPJ, da se udeležijo prihodnje letne seje dne 18. decembra. Brezdvomno vsi želimo, da naše društvo raste in napreduje tudi v bodoče, zato pa moramo gledati, da bodo v društveni odbor izvoljene osebe, ki so voljne delovati v prid društva. To pa je mogoče doseči le ako se polnoštevilno udeležimo letne seje. Dober društveni odbor je mogoče dobiti le, ako je pri tem izbiral. Od te seje se ne bi smel izostati noben član ali članica. So vzroki, ki onemogočujejo udeleževati se vseh društvenih sej, toda vsakdo se lahko toliko potrudi, da si uredi opravke tako, da se vsaj enkrat na leto tako važne seje udeleži. Pridite torej vsi. — John [illegible], tajnik.

De Pue(?), Ill. — Naznanjam članom društva Zavednost št. 89 SNPJ, da se prihodnja seja vrši dne 18. t. m., ter prične ob pol petih popoldne. Na tej seji bomo volili odbor za nastopno leto, zato je dolžnost slehernega člana, da se seje udeleži.

Kazino pa tudi ne bo škodilo, ako se vsaj enkrat v letu vidimo vsi društveni člani skupaj. Na zadnji seji dne 20. novembra je bilo sklenjeno, da bo moral vsak član, ki se ne bo udeležil te seje, plačevati v društveno blagajno po $1. Izvzeti so samo bolniki in oni, ki morajo na delo. Upoštevajte to, da se ne bo pozneje kakih izgovorov ali pritožb. — John Zagar(?), tajnik.

Fairport Harbor, O. — Društvo Vztrajnost št. 266 je sklenilo na zadnji mesečni seji, da bo moral vsak član, ki se ne bo udeležil društvene seje dne 11. decembra, plačevati v društveno blagajno po $2. Od seje so oproščeni samo oni, ki so zaposleni v tovarni in pa bolniki. Člani društva Vztrajnost ste naprošeni, da si izvolite novega tajnika, ki bo deloval v korist društva in jednote, ter se bo gu[illegible] društva ali jednote kakor se je [illegible] vsak član našega društva. — Joseph Serina(?), tajnik.

Tacoma, Wash. — Opozarjam člane društva Jadransko morje št. 455 SNPJ, da se polnoštevilno udeležite prihodnje redne seje, ki se bo vršila dne 11. decembra. Na dnevnem redu bodo važne zadeve in volitev društvenega odbora. Ne izostanite, temveč pridite na sejo vsi ter izvolite si odbor, ki bo deloval v korist članstva in jednote. — Vinko Lozich(?), tajnik.

Gilbert, Minnesota. — Naznanja se članom društva Slovenski rudar št. 182, da se bo letna seja vršila dne 18. t. m., ter prične točno ob 9 uri dopoldne. Pridite vsi na to glavno sejo, ker se zadnji seji je bilo sklenjeno, da bo moral vsakdo, ki se seje brez opravičila ne bo udeležil, plačati po $1 v društveno blagajno. — Matt Mlinarich(?), tajnik.

Cleveland, O. — Opozarjam člane društva Jadranska vila št. 176, da se gotovo vsi udeležite letne seje, ki se bo vršila dne 18. decembra ob 7 uri zvečer v prostorih Narodnega doma na St. Clair ulici. Uredili imamo več važnih stvari ter voliti odbor za prihodnje leto. Dolžnost vsakega člana je, da se vsaj enkrat na leto seje udeleži. Nikar ne mislite člani, da zamore samo par njih vse ukreniti za društvo. Ukrepi, sklenjeni samo po nekaj članih, navadno naletijo na oporekanje ostalih članov, ki se niso udeležili. Zato pridite vsi, ker je tudi vaša dolžnost, ako vam je količkaj pri srcu napredek društva in jednote. Kdor se seje ne bo udeležil bo suspendiran izpraz bo plačal asesment, izvzeti so le bolniki. Na svidenje. — Jakob Oir(?), tajnik.

Murray, Utah. — Naznanjam članom društva Edinost št. 12, da se vrši glavna društvena seja dne 12. decembra. Na dnevnem redu imamo volitev društvenih uradnikov za leto 1922. Vsi člani ste naprošeni, da se seje udeležite, ker rešiti bo treba mnogo važnih stvari. Tudi članice pridite. Na svidenje. — Ed. Hoffman.

Chicago, Ill. — Naznanjam članom in članicam društva Slavija št. 1 SNPJ, da se bo letna seja vršila dne 11. t. m. Pridite vsi na to sejo, ki se vrši v navadnih prostorih in prične ob 2 uri popoldne. Med drugimi važnimi točkami bo tudi volitev novega društvenega odbora na dnevnem redu. — Jos. Wostaj(?), tajnik.

RAD BI IZVEDEL,

kje se nahaja moj brat Peter Medved, doma iz Janeževo brdo št. 5, okraj Bistrica, Notranjsko. Zadnjikrat je bil pri meni leta 1908. Potem nisem več čul o njem. Prosim cenjene rojake, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani, ako pa bo sam čital oglas, naj se mi prijavi na moj naslov: Math Medved, 2125 North 8th avenue, Great Falls, Mon. (Adv.)

H. J. FITZGERALD,
OSKRBNIK POGREBOV.
Miners State Bank Bldg.
Telefon 61-R. Chisholm, Minn.
Prodajam spomenike, sveče, svetilke, slike in okvirje

AMERIŠKI DRUŽINSKI KOLEDAR
LETNIK 1922
je izšel.

Vsebuje povesti, slike, igre, zgodovinske podatke, informacije in politične članke, zanimive ugankove, pesmi in drugo gradivo. Ima 192 strani.

Cena 75c.

Najugodnejša ponudba! Prečitajte in potem naročite.

Ameriški družinski koledar, letnik 1922	$ .75
Jimmie Higgins, roman, vezan v platno, 380 strani	2.20
Kitos in Rubin(?) hiše, zgodovinski roman, vezan v platno, 304 strani	1.50
Don Correa, roman	.20
V novo državo	.20
Za staro pravdo	.40
Jerica(?), drama v štirih dejanjih	.40
Katoliška cerkev in socializem	.20
Ali je religija prenehala funkcionirati? (debata)	.20
Socialna religija in odgovornost socializma	.20
Socialistična knjižnica	.30
Ameriški družinski koledar, 1919 (vezan v platno)	.50
Skupaj	$7.25

VSE TE KNJIGE IN KOLEDAR 1922 VAM POŠLJEMO ZA $5.00. POŠLJITE NAROČILO TAKOJ. TA PONUDBA VELJA DO NOVEGA LETA.

Izrežite ta oglas, napišite vaš natančen naslov, priložite mu $5.00 in vse skupaj pošljite na naslov:

PROLETAREC
3639 W. 26th Street. Chicago, Illinois.

Opomba: — Cena tega zanimivega koledarja je $1.00. Ako hočete tudi vezan koledar in gori omenjene knjige, pošljite $5.25.

POZOR!

DELNIČARJI SLOVENSKEGA DELAVSKEGA DOMA V COLLINWOOD, OHIO.

Dne 19. decembra, 1921, se vrši letna seja delničarjev Sl. D. D. v Joe Kunčičevi dvorani, začetek ob 7 uri zvečer. Na ti seji bodo predloženi računi, vsi dohodki in izdatki in podala se bodo vsa poročila o napredku. Torej kdor se zanima za Sl. D. D. naj pride gotovo na sejo in poda naj nasvete in pripomore do čim hitrejšega uresničenja našega cilja. Vabljeni so vsi delničarji in vsi društveni zastopniki, ker pri ti seji se bode tudi volilo novi direktorij za prihodnje leto 1922. Kdor ne more priti sam naj pooblasti kterega drugega delničarja da ga zastopa, tozadevna pooblastila se dobe pri korespondenčnemu tajniku. Torej ko cilj, pridite vsi na sejo.

A. ZUPANC, koresp. tajnik,
305 E. 162nd Street, Collinwood, Ohio.

5%
plačamo od dneva vloge do dneva dviga na vse vloge.

Zunanjim vlagateljem povrnemo poleg tega še stroške za pošiljatev in izplačujemo vloge takoj brez vsakih stroškov za vlošnika.

"Mi obrestujemo višje kot drugi tukajšnji ali starokrajski denarni zavodi". Popolna varnost. Državno nadzorstvo. Pišite po informacije.

Mednarodno Stavbinsko & Posojilno Društvo
6313 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio
Uradne ure: vsak dan od 9 do 3 in od 6 do 8. Razven nedelj, praznikov in ob sobotah popoldne.

POSEBNO MOČNE BAKRENE KOTLE
PO NIŽJI CENI KOT NIKJER DRUGJE
Jamčeno zadovoljstvo ali denar nazaj brez vprašanja.

Narejeni iz 16, 18, 20 in 22 unče mrzlo prešane ploščnatega bakra. Brez arnega privit pokrov & in. širok, da gre roka skozi za čiščenje.

3 gal.	$ 3.50
4 gal.	4.25
5 gal.	6.25
8 gal.	7.50
10 gal.	9.50
12 gal.	11.00
15 gal.	12.50
20 gal.	14.00
25 gal.	17.25
30 gal.	25.00

Mehke bakrene cevi 3 in. po 20c čevelj. Spojenja 1 inčo za 60c vsak.

Narejeni iz 16, 18, 20 in 22 unče mrzlo prešana bakrene plodovine. Najboljše vrste vrejeni kotli za kuhanje.

2 gal.	$ 2.50
4 gal.	3.00
6 gal.	4.25
8 gal.	5.75
10 gal.	7.25
12 gal.	9.00
15 gal.	11.00
20 gal.	13.00
25 gal.	15.00
30 gal.	20.00

1 in. po 25c čevelj. 1 inče po 50c vsak.

Izdelovalnica kotlov, bakra in druge plodovine in železnine že nad 40 let.

JOHN O. HRUBY
1806 SO. RACINE AVE. CHICAGO, ILL.
PIŠITE PO NAŠ CENIK.
Mi pošiljamo vse v močnih lesenih zabojih. DEPT. T.

ZDRAVI IN SREČNI OTROCI NAPRAVIJO MATERE ZADOVOLJNE.

Slovenska mati v Milwaukee piše:

"Več tednov je moj otrok neprestano jokal po dnevi in po noči. Bila sem gotova, da je [illegible] bolan, in sem poskušala skoro vse [illegible]. Končno pa mi je moj zdravnik svetoval

Borden's EAGLE BRAND
(CONDENSED MILK)

in danes trdim, da to je moj otrok prenehal jokati, ker je [illegible] in je sedaj najzdravejši otrok v [illegible]".

THE BORDEN COMPANY,
Borden Building New York

Izrežite ta kupon SEDAJ — in ga pošljite še DANES [illegible]

Za [illegible] boste ZASTONJ našo knjigo "[illegible]" ([illegible]), ki [illegible] in [illegible] v [illegible] jeziku, kako ga hraniti.

Ime ....

Naslov ....

NAJVEČJA SLOVENSKA ZLATARSKA TRGOVINA.

Frank Cerne,
6033 ST. CLAIR AVE., CLEVELAND, O.

Ure, verižice, uhani, prstani z diamanti in brez, broške, itd.

POPRAVLJAMO: ure in druge slične predmete po nizki ceni.

PODRUŽNICA
COLUMBIA GRAMOFONOV

in gramofonskih plošč. Slovenskih in drugih. Prodajamo na lahke mesečne obroke. Pišite po cenik, katerega Vam pošljemo brezplačno, ali pa osebno vprašajte za cene predno drugod kupite.

Najboljše blago. Najnižje cene.

Največja slovanska tiskarna v Ameriki je
NARODNA TISKARNA
2146-48-50 Blue Island Ave., Chicago, Illinois.
Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakor tudi v angleškem in nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce. — "PROSVETA" se tiska v naši tiskarni.

VAŽNI DOKUMENTI.

Ako prodajate ali kupujete v starem kraju posestvo, potrebujete pravilno izpolnjeno pooblastilo; ako želite svojcem dovoliti kako zapuščino ali posestvo, potrebujete izročilno pogodbo; ako imate [illegible] v starem kraju, da vas pri [illegible] ali političnih uradih zastopa, potrebujete pooblastilo; ako želite dobiti svoje otroke v Ameriko, potrebujete posebno [illegible] pogodbo.

Vse te dokumente, [illegible] in prevode iz slovenskega na angleški jezik in obratno izdelujem točno in hitro.

F. A. BOGADEK,
Odvetnik in javni notar
106 BAKEWELL BLDG., PITTSBURGH, PA.

Božična darila.

Svojcem v stari domovini boste najbolje ustregli in jih razveselili, če jim pošljete za božično darilo denar. Za par naših dolarjev bodo tam dobili lepo svoto denarja. Naše cene so:

Za Jugoslavijo:		Za Italijo:	
500 kron	$ 2.25	100 lir	$ 4.60
1000 kron	4.40	500 lir	22.00
10000 kron	43.00	1000 lir	45.00
50000 kron	110.00	10000 lir	440.00

Za Nemško Avstrijo:

1000 avst. kron	$ .95
5000 avst. kron	3.50
10000 avst. kron	6.00

Izdelujemo tudi vsakovrstna notarska dela za tukaj in stari kraj. Za pojasnila se obrnite na

MLADIC & VERDERBAR,
1334 West 18th Street CHICAGO, ILL.